

VII Klaesses Aflyngeskamren i Sommeren 1896.

Dansk Stil, fri Opgave:

Om Lærplayere og Dyrebeskyttelse.

Dansk Stil. fra Opgave

ved

VI Klasses afgangseksamen i Sommeren 1896.

Valdemar Bøggie.

Afl. II, ss-J.

Om Dappelageri og Dapebestyrtelse.

77

177

Dypene ere om en Gang underlagte men
nesten og ere aldeles i deres Magt. Det er der
for herrestenes Røg at bruge denne Dragt paa
rette Vis og ikke misbruge den ned at pine
og plage Dypene, hvilket desværre maa siges,
at mange gøde. Thiuel er Dappelageri forbudt
med Loven; men dens Haandhævere kunner ik
ke maa alle Steder komme. Private Folk, der havae
medsynt med Dypene, havae derfor sluttet sig
Sammen med det Firmaaet for Øje at sætte
en Stopper for Dappelageriet og forbedre de Æme
lendes Haar. Hvad det er, disse Folk virke for,

og hvad gavn de gør, skulle vi se i det følge, hvor Fiskenes da ikke have lidet? Jo, det havde
de sandelig lige saa vel som alle andre levende.

Han man kente sig meget mere harmeligt de Væsener; men de ere ikke en Gang saa hel-
ag opnørende end, at et Menneske af juv Ond-
digt stillede som f. Exs. Flindene, der da hørme
stab 50ge at pine et Dyr gavde det orange Skæle hyle for at tilkendegive Smerte.
ten, bare fordi det ikke har Øjne, saa det kankb

Brig. Som de maa dyr ere reddede for Pla-
ge til andre drenar, og ikke er i Stand til at
geri, ere de store det ogsaa. Det er vist Hils-
gøre Gengæld? change mere, at det ikke gør dyrene, der maa gaa mest ondt igennem.
noget f. Exs. at nive Vingerne af en Sommer-Fluer ofte ser man ikke en rigtig mange Hest
fugl. De tre ikke, den kan mærke det, da de forspændt et stort Ræ. Hvis den ikke trække
ikke hørne høre den klage. Og hvor meget det, priser Køkken los par den, og ofte bli-
ondt mon f. Exs. Fiskenes ikke maa lide? Han over han ned, indtil den til sidst styter. Og
ser ofte Fiskehandlere stikke et Styrke Straalmål, det er ikke male med, at en (aaadang) Hest li-
mælt gennem Fiskenes for at sætte dem i Stand der meget ned at bøje priset af Køkken;

nej, det er ofte Trofaldet, at den istke faar til - da bliver opredt og utjentdygtig i hælet af
stuehæltigt at spise, og det, den faar, er maatte faa etar, saa at ders. Herre lidet prækærer dat
kun noget elendigt Foder. Svor meget maa dermed.

Saadan en Hest ikke lide! Fluor barbarische ⁷ Noen kom ogsaa vinterdiden læse om, at en
og nu maa de Chernets ikke være, som han Mand af Haadhed eller for at sidde sin Galde
ne behandle dyrene paa denne Maade! De er gaet ind i sin Staed og har givet sig til
maa istke høje Spor af Følelse; men de maa at børke los paa en Hest, der staar bunden i
ogsaa selv lide derunder. Thi det er da klart, at sin Baas og altstaar er fuldstændig værglets.

en Hest, der bliver behandlet godt og faar vi. Togener en saadan Mand ikke, at man gør
gelist Foder, kan nöfere langt ståne utrygde | de akkurat det samme med ham? Han skal
ag hæde meget længere ud end en Hest, der | de næsten ikke tro, der var nuu nuu ag føllo-
blives behandlet brutal og grusomt, og hvis ^{til} høie Chernets, at de kunde gøre sig styldige
daglige Ration ikke en Gang er i Stand til i saadan Brustalitet.

at mette den. Saadan en Hest som den sid-

Tor at sætte en Stappes for saadens dy-

plægeri er det da, at Dyrebeskyttelsesforeninge behandlera paa jernbaneerne. Det gælder jo om
gøme virke. Gennem Indstifter, Føredrag, saa hørtigt som muligt at paa Dyrne støgnyde
Opmaalet o. a. søge de at påvirke Menniskene ind i Vognene, og Personalet bryder sig ikke
og appelle til deres Medlidenhed med de om, med hvilket middel de paa dette opmåa-
lende. For ikke langt siden blev der et, men staar og spørger dem for bare saa hø-
høret et Opmaal, hvor Damerne opfordredes ligt og nemt at komme over arbejdet som
til at afskaffe den Ustik at bruge mådstøgje, uel muligt.

de fingle til Hattepynt. Denne er sikkert nu der er nu også sørget for, at Plagningen
gen en fingle kan blive reddet, da de fleste af Dyrne er saa lidt præfied som muligt.
Damer have fulgt Opfordringen. Ved de store Dyr anvendes der Master, som

Saa gøre Foreningerne også gavn med blive spændte paa deres Skouder, og som ere
at hænede Politiets Opmærksomhed paa Dyrne forsynede med en Proj, der sidder paa et saa-
plæger. De have f.eks. gjort det opmærksomt paa, dont Sted, at naar man rammer den med
den Rækkest, hvormed Kreaturerne som oftest bli et kraftigt Plag, draber den Dyret lige paa Stedet.

Om Vinteren opfordre Foreningerne Faek til at hæste paa Søglene og at sætte sig ud til dem, for at de ikke skulle ontkomme i Hjætet af Vinteren, da alt er tildækket med Sne, og de ikke selv kunne skaffe sig Føde.

Ved saadan Fremgangsmaade Siger man at sætte en Stopper for Dyplagenet og at bedre Dyrnes Haar. Ikont mange ere bragte bort fra at plage Dyrne, findes den dag endnu Hjemmester, som gør det; men ved Dyrebeklagtes foreningernes energiske arbejde skal det snat lykkes at skaffe de rimelende bedre Haar.

Dansk Stil, fra Organe

ved

VI^{de} Klasses Afgaugeseksamen.

Sommeren 1896.

Joh. E. Bøggild

Afl. II, 55 ♂

Om Dyrplageri og Dyre- beskyttelse.

Medens man i lidelige Tider ikke
gaa videre Agt paa, hvilken Behandling
Dyreværdien gørde til Guistand for, har
den i de sidste Decennier i fuld Sam-
klas med den for Vor Tid almindelige
Humanitets bestræbeler havet sig Nalige
Røsler for den strengeste Afstraffelse af
Dyrplageri og for god og onsigtsofies Be-
handling af alle Dyr. Vi skulle nu i derfølgen
de gaa lidt nærmere ind paa det sorgeligt
Dyrplageri og den Berøgelse, der har rejst

Sig med det.

Man skildt næsten dyrene, det var umuligt, at Mennesket kunne behandle Dyr - nærlig Hviddyr - pas en raa g hensyntillos Maade. Hviddyrene er der til uendelig myt. Ja, ja ganske uundværlige, og hvor megen Glæde og fornøjelse har det ikke af saa mange arter af Dyreværdens forskellige Skabninger! Det er midlerligt hos mange Mennesker meget raa t og hensyntillos, og dette kommer nærlig ofte frem ligesom ^{det} Dyr. Hvor mange enkelte bisseluples paa Dyrplageri ser man ikke i det daglige Liv! Inden er der en Heft, der gages af Det under raa Behandling af Køkken eller er

ved at blive sig til Døde for et Lao, der es for slott for den, og snart er det et Slagtfyr, der lides en langsom Død kvaler paa Grind af Slagtkoen Marigel paa Melidenset. Naar Landeknuden forsonmes, naas Kreaturerne paa Marken Maas slabe paa store Trækloster, naar vilt fugle fages i Snarer og saltvær Reur, har vi altid Eksemples paa Dyrplageri. Vel er der nu i Lovene Bestemmedes om Afstraffelse af Dyrplageri, og mange Dyrplagerere faa ofte deres velforsyne Straf, men alligevel finder den i det daglige Liv saare meget Dyrplageri Atel, som ikke kan dages til Ansvaret for Resten af Straffen. Det gælderfor om at faa Folks Øjne op for, at hen-

Signatør og præsifield Behandling af Dyr er denen lörge for, at de enkelte Fjæle, der overvæder
skædig og altså uvertig for Mennesket. her, ikke lide Nid; man bør ikke plynde Maas-

Der har derfor i de fleste Lande af da fuglenes Reder eller feude sig i, at det sker, og bør
ogsaa her i Landet dannet sig Foreninger til ikke træbe nogen Slags Dyr, naar det ikke er til
Dyrene Beskyttelse, der virke med det dobbelt ørken Qaon. Det er for alt dels, at „Foreningens
Maal for Øje dels at fåa almæltig Dyrepla- for Dyrene-Beskyttelse“ siger at virke. Den
qui straffer pea den strengeste og dels at siger at oplyse Folk om den næst-omorgefuld
vidbrede Künskab om den næst henvigtua Røgt og Sley af Hviddyrene, istattuer Hvide,
eige og omorgefulde Behandling af Hviddyrene arbejder for Anmeldelse af Afstraffelse af
Det gælder nemlig ikke alene nu at skæue Dyplageri, belønner dem, der vides vidbragt
Dyr for ligesamt Dyplageri men ogsaa om redde Kreaturer, og virker paa flere andre Maader
at behandle dem med Omrigt og Saaparatur for ~~to~~ henvigtu Behandling af Dyr.
her. Ogsaa de vilde Skabninger af Dyrevordenen Det er saaledes en overordentlig snuk
men man drage Omrigt for Man bør nu bin af prisværdig Optagelse, denne Forening har

Kaster sig over, og den fortjener derfor gaa
af mælighed; thi intet er mere nedvær-
dig end for Mennesket end at behandle de
dyr paa en grusom Maade, dert ere det
at saa ugen Nytte eller Glæde, og som Men-
nesket velop, fordi de ere underkastede dets
Herredommne og Vilje, han forpligtede mit at
behandle saa godt og meorgifuld som mæ-
ligt.

Dansk Skrifkunsten

med VI Klasse Afgangeeksamen 1896.

Peter Riehel

Nr. 135

Gymnasium

Om Gyptager og Gyptebeskyttelse

Vi kender ikke have en vis tilhøjelighed til at se med på andre samt til at kræve af andre, hvad vi ikke kunne forlange! Denne tilhøjelighed til at se med på alt og kræve det fulgt op af alle viser sig snart i voet Lorkold til vor egen nemmestur ved enkelte lejligheder, snart i voet Lorkold til Gyrene. Derfor kan man også afle træffe på det, man kalder Gyptagers. Det er ikke noget, der først er kommen frem i voet Dage; nej det har findt sted lige fra den tidige oldtid, og skint Kulturen er skreden frem af men-

neskeslagten efterhaanden tilbliven mere og mere
civilisert, finst dog Igyplagen i alle Ret i vore
aplyste Dage.

Saaer vi nu skulle gaa over Dio at tale om Igy-
plagret, legges det nos først at forklare, hvori des-
te bestaet Vi kunnestevne ere af Naturen etiske
over Igyrene som deres Herre, og vi har Ret dertil
at ghe dem i vor Genest og Drage stykke af dem. Men
denne vor Ret maa virke i gaa rette Maade. Naar
vi altsaa haa Igyrene arbejde for os og ikke paa-
lægge dem stor Pyrde, end da kunne bare, som
behandle dem ordentligt, da kan man ikke hele
delle Igyplagret. Men hoox ofte paalægge vor ikke
Igyrene et arbejde, der er over dores Zone. Hoox

alle der man ikke al en eneste Herst maal
brakke et das som kunde kaa' Økens ag hør
alle der man ikke al et Øgs maal arbejde strengt
Øg ud ag Øg ind, hic at høres gammeltag svagt.
Helle kan man kaae Øyplageri; det er al mis-
brug v. Pet hial lær Øyrene sine foros.

Øf høger skinnerken Øyplageri af hilles Hidig-
hed. De kunner ikke faa det eller det Øy hial at hyske,
og de lær de dres Herna/gaa ud over Øyret ud at
sloa' og fine det. Hvor forærgelyt er det ikke at
se raa' Hare/plage'en/ slakkels Herst, fordi den
maaske ikke have kummet faa den hukstigt
nok for Vognen, eller at sei en Rygges flange/kun-
vigerne paet sin Hest med Rudeker, fordi den

maaret ikke vil gaa, som han findes for god.
Ofti findes man ogsaa hos noget henneske
en vis ondskeelsfæld / Lyset his at fine ogge
ge sigt, nærmest demindet af forsvarelsøse!
Børn, ja selv voksne Mennesker finde ofte en for
nojelse i at fine små Sigt, som hils, Trost, Trusel
og. o.s.v. — Underhånd begaa vi henneske
Igyplager i uden at vidende overdel, og udhver
det egentlig rovt hensigt at gøre Sigrene noget
onat. Vi kørne denke os et eksempler heraa
En familie ejer en Hund, som ofte haanden er
bleven den meget kos, og da den ligedst bliver
gammel og lang, man nu dens Ejer ikke al
enkkes af med den, men bliver den gaa, til den er

af
detig dorf Alderton. Hvor underligt det end synes, saa
er dette dog Gyptiere. — Denne haare, hvo
paa vodrebe/akskillige Gy, kan ogsaa lidt man-
gen Gang være ekstremt af græson. Snart bliver
Igen ikke dræbt hurtigt nok, snart bliver det kum
devis dræbt af kommevalle/til selve. Kort
sagd, der keyas viist daglig Gyptieri snart
mod støre, snart mod mindre Gy og snart
af Andekabsfjælde, snart uden at man kan
kla over det, at de hemmekur, der playe Gyrene,
tenke viist kum ej alden paa, at disse elakkels Gy,
lysesaarev ^{som} [sam]t deselv kendte li Smerte, og at al
viist naboer vilde heve, at man gjorde det sam-
me ved dem!

Naar der Saaledes er Stok, der daglig he-
gaa Igyplageri, er det natuelt, at der er nog
kenneske, der charnes overat ev dette. Et
hvor rettankenat kenneske maa da foarges
overat selst slakkels Igyplageri fint, og godesit
hi at hækkyde det. Der er også ad i den senere
Tid ajor meget for at hindre, at der øker Igy-
plageri. Saaledes har der f. Eks. dannet sig et
erringes hi Igrenes Bækkydelle, hvilis Korma-
net op er at hindre, at der øker Igrenetnogen i
verlast, og at lage sig af at hækkyde Igy, der
er en standfor Finsler. — Men alle vi kenne
øker kumme gior vort hel at fremme denne
gode sag ved saa meget som muligt at bestra

os for ikke at fine Ijren lig ved at hæste paa,
at om end hemmet er sat over Ijren som
deres Herre saa skyldte vi dog Gud Regnketet for
hordan vi havd bringt dem.

Dansk Stil II.

af

Sophus Aagaard

Al 12
Grimson

Om Dyrplagen og Dyrebeskyttelse.

Dyrene spille naturligvis en saare vigtig Rolle for Mennes-
skene; ja, selv de mindste og libertyselvste Dyr har vigtige
Opgaver i Naturen. Man hører ofte Folk sige, naar de dra-
be et lille Dyr: "Det gør jo ingen Lavn alligevel". At dette imi-
lertid er ~~for~~^{en} vigtig Opfattelse, er klart, og man kunde
næppe adskillelse Eksempler paa, at tilsyneladende ubetydeli-
ge Dyr spille vigtige Roller. Vi kunne f.eks. nægne Andulgræ-
verne, der have den store Opgave at skaffe alle madne Legemer,
der fjordarve Lyften, bort. Endnu større Betydning har imi-
lertid Husdyrene, da Menneskernes Liv for en stor Del er
afhængigt af dem. Da Dyrene altsaa have saa stor Betydning,
er det imatuelt og skændigt at plage dem, idet de træt mod

bør beskyttes og døanes.

Vor ejden siger, at man skal bedømme en Mand efter hans Hest. Det er der noget i; det er nemlig klart, at et Menneskes virkelige Indelag tydeligt maa vide sig ved hans Aflad over for Dyr, hvis Haar han ikke behover at frugte, og om helbø ikke kan ^{de} prækalle Lovens eller Menneskenes Distand. I sin Optreden over for sine Nedmennesker kan den samme Mand der plager Dyrne paa den rareste Maade, ofte være i højeste Graa Mensyngfuld og elskværdig af egoistiske Grunde. Folkene givet han altsaa skyldes moralisk Slethed; dog kan det også skyldes Uordenhed og Mangl paa Dannelses.

Når en Mand saaledes draber eller quiner et Dyr, jo din han mener, at det ikke gör noget Nytté, saa skyldes det Uordenha han ved nemlig ikke, at der findes noget unyttigt i Na-

turen. Desuden bør man også tage Høresyn til dem Nytter,
Dyrene giv ved at skaffe Mennesket Glæde, som det hedder i
et Digt: „Det er vor hørligste Tidforandr at agte paa Dyrenes Fod
og Liv, at se, hvor de flokkes om Menneskets Hylte nogle til
Glæde og andre til Nytte.“ Det er Dyrene, der give Naturen hir,
hvad vilde der f. Ek. være ved en Sommertag uden Dyreliv!
Dyrlageri, der skyldes Uordenhed, ytrer sig også derved, at
Mennesket for at have den størst mulige Nytte af plager og over-
anstrenges det; han ved nemlig ikke, at han ved at overanstreng-
ge Dyret eller ved at give det daerlig og knap Føle ødelegger det,
saa at det også bliver mindre indbringende for ham. Høres
vi nu mange Eksempler hos Brudrene.

Endelig kom Dyrlageriet, som sagt, skyldes Mangl paa Dan-
nelse. Vi se nemlig, at Kultur altid mildner Menneskene og

bringer dem til at beherske deres Lidenskaber. Naar vi f.eks.
tanke paa, hvilken Behandling Slaveerne har varet Lew-
stand for hos uvisseerde Folk, saa kunne vi slutte os til,
at man ik det mindste ikke har behandlet Dyrene bedre. Ime
Dage derimod, da Kultoren har gjort saa umaadelige Træv-
ske, og da Dannelsen er blevet mere almindelig, end den
nogen Rinde har varet, har man faaet Dyrene op for, at Dy-
rene bør ^{tr.} staaes for Mishandling, og Kultoren er saaledes
Skyld, Dyrebeskyttelsen.

Foreningerne til Dyrenes Beskyttelse, som nu have mange
Tilhangere, have udrettet en hel Del Dyroplager, der skyldes
Ondskab, have de øigt at forebygge ved at faa fastsat Straff for
Mishandling af Dyr; de ørge for, at Dyrene ikke blive stue-
de for tæt sammen i en Skiblast eller i en Garnbancrogn,

hvilket man er saa tilbøjelig; naar der er mange dyr, der
skulle af Fred, og daarlig Plads. At de gøre stor Saar herved,
er sikkert; man har nemlig adskillige Eksempler paa,
at Heste ere blerne sturedt i en Skitslast i saa stor Mængde,
at mange af dem ved Ankomsten til deres Bestemmelsessted
vare døde, medens andre vare højst medtagne. Man har ogsaa
søgt at gøre de Apparater, hvor ved Hestene bringes om
Bord, hensigtsmæssigt; at det har stor Betydning, vil man
ikke være i Træl om, naar man har set, hvor yndeligen
Hesten ud, naar den højes om Bord.

Dyoplageri, der skyldes Uvidenhed og Mangl paa Dannels,

har man søgt at standse ved at udgive Skrifter om Dyrene,
hvad Nytte de gøre, hvorledes de bør behandles &c. o. v. Endelig
bidrage Dyresturne, ved hvilke der uddeltes Præmier til dem,

om, der harre de smukkeste Dyr, naturligvis ogsaa en hel del
til, at man behandler Dyrene godt.

At de højere Dyr i hvert tilfælde skønne paa at faa en god Re-
handling, ser man mange Lange, og, kan ikke Dyret græde
og le, saa kan det dog karligt paa Mennesket se, det elsker
den Haand, der rækker det Brod". Vi se altid, at vi bør be-
handle Dyrene godt bræde for deres Skyld og for vor egen
Skyld.

Dansk Sæd (fra Opgave)
af

Christian Møller

med

VI Klasses Afgangseksamen 1896.

M 11,55

2
Remonstrans

Om Dyplageti og Dyrebeskyttelse.

Måde i de øldste Tider havde Menneskene at gøre Brug af de forskellige Dyr dels til at udføre Arbejde og dels til Nytte. Det er ogsaa saaledes i Nutiden; mange Færmiddel Dyr og Hunde, andre tjene os til Tode, og ^{altsaa} andre fyrede ejer eller fued ved deres Størrelse over smukke Land. Man skulle derfor tro, at Dyplageti var umuligt, at det var umuligt for noget Menneske at gøre et Dyr Fortvæd. Det er desværre ikke saaledes; Dyplageti findes Ikke den Dag i Dag, og vi skulle nu i det følgende betragte denne afskyelige U-menneskelighed lidt nærmere. —

Dyplageti viser hovede af mindre og større, uregelmæssige

og bestaar i, at de Ægypter, som havde behandlet godt, fædide
en os til saa stor Nydte, gøres til Genstand for en raa og
for menneskelige Vænner uverdig Behandling, der kan
sammentliges med den Behandling, som Negrene for Negor-
slavniets Afkaffelse maatte lide. Vænnerne til Ægypt.
plaguer vær forskellige. Nogle Mennesker finde ligefrem en
Forøjelse i at pine og plage deres Husdyr, del ved at
lade dem udføre Arbejder, som langt overgaa deres Kræft,
og del ved at slaa dem, saa at deres Blod flanger, og det
blodige Blod kommer frem. Andre saadanne Mennesker,
som ikke Ægypter, færdigstorrer dem af deres Ægypt-lide og
udelide de dygt, som Insekten affringest dem, ikke Husdyr,
som kunne være Genstand for deres Raabed, saa findes
der i den frie Natur Ægypt nok af alle Arter, som de han-

ne pine, og de forstaal altid at finde paa Pindebæ, som kun
ne volde dem de fleste Smørke. Denne Slags Ægypter, som
vi hve have set, maa kaldes den raaske Slag, og den Slag
Mennesker vedet ikke behagligt at omgaas, da deres Tale
og Væn for det meste berer Præg af Raabed. - Denne
er der Mennesker, som vær Ægypter af Kændhed; uden
at tanke over, at de døres forvolder Ægyptiske Smørke, hæk
de i et overgivent Øjeblik en Han eller andet efter et
uskyldigt Ægypt, som løber eller flyver forbi dem. - Nogle
Ægypter kan takke deres egen Hærlighed, for at de ofte maa
lide Pindebæ. Træv og andre Krybdyr findes dog
sempels ofte, naar de pludselig viser sig for Menneskeh,
en Toldes af Vammelse, som givit sig Utrøst i et Park
eller paa andre Mærker, som dog alle volde Ægyptiske Smørke.

- Saar vi den Menneske, som paa en Maade mod deres Øjne for, hvor afskyeligt Syphilozier.

Olje over Syphilozier; f. Eks. hadt fællyg Landmand oft deres Haudyr udfore Sabjeder, som overstige deres Kraft, man bare Frugt, og at Menneskene maas komme til fordi de ikke have Raad til at holde mange Fiske og [Erkendelue] at inde, at Dyr ogsaa ere leverde Drenser, Kør eller lit at give dem kraftig og rigelig Fod.

Som vi saaledes have set, findes der paa mange Maader Syphilozier holdt udt i vores Tids. Men lidt ligz saa meget, som Mennesket vildt gør, hvis vor Tids Humanitet har dog vist sig deri, at der det blev Genskab for en lignende Behandling).

ni gøres meget for at hindre Syphilozier og for at beskytte de forskellige Dyr mod Raaked og daaerlig Behandling. For har saaledes dannet sig Foreninge til Dyranus Beskyttelse, som dels ved Foredrag og Skrifter og dels ved at faa Syphilozier straffede gøre alt muligh for at aabne Menneskenes

Dansk Stil (fri)

of

Sawitsen.

M 11⁵⁰
Sawitsen

Om Dyrplageri og Dyrbeskyttelse.

Jud skabte Mennesket til at være Herre over Jorden. Dyrne, der ere Mennesket overlelse i fysisk Kraft og Styrke, tømmes ved Menneskets Klugt og Smille. Men at Mennesket ofte misbruger den Magt, Jud har givet det over Dyrne, ser man desværre ofte. I det følgende ville vi nærmere omtnale Dyrplagenet, og hvad der er gjort for at formindske det.

I vor Tid hører man oftest, at det er Hudsdyr, der ere utsatte for Mishandling. Af Hudsdyrene er det igen Hesten, Menneskets u-

undværligste af bedste Sødsager, der især kommer til at høre under Menneskets Sune. Jeg vil her nævne et Eksempl. En Bonde kørte en Gang hjem fra et Marked. Da han havde fået „Humøret“ lidt op ved Spiritus, ville han vise de andre Markeds-gæster, at hans Heste varer de bedste Løbere. I Begyndelsen løb Hestene villigt nok; men snart meatte Gi-sken stedig bruges. Drivvaade af Sved og mishandledt af Flag maaede de stakkels Dyr endelig hjem til Gaarden; da Konen bebrejdede Manden hans grusomme Handling, blev han endnu mere raseende, lod Hestene spande for igen og kørte saa med dem, indtil den ene styrtede for Vognen. Da først angrede Manden, at han ikke havde kunnet styre sit heftige Synd.

Det er ikke alene Husdyr, men ogsaa utæmmede Dyr, der ere Genstand for Mishandling. Hvor ofte hønder det vores, at en Jæger, der ikke har Forstand paa at bringe en Bølle, skyder et Ben eller lignende i Stykker paa et Dyr! Med den største Ra forteller han til andre, hvorledes han har mishandlet dyr; det falder ham ikke en Gang ind, at han ikke er andet end en ussel Dyrlægger. Om Foraaret ser man ofte, at smaa Drenges med deres „Gummibosser“ skyde Storren, Graaspuppen eller en anden lille, uskyldig Fugl. Men naar de ikke som Børn faa lært at behandle Dyrne med Kærlighed, hvorledes kan man saa vente, at de, naare de blive voksne, skulle afholde

dag fra Dyrlægeri! — Oldtiders Folk foranstaltede
ofte Væddekørsel. I flyvende Fart gik det over
Stok og Stein mod Maalat; snubbede en Hest, blev
det ofte slæbt et Stykke frem af de andre Heste, da
Vognen ikke lige straks kunde standses. I vore
Dage hører man ofte om Vædderidet, at det
ogsaa er dyrlægeri, at lade Heste løbe om Kap, saa
man plænt for faa Mennesker. — Mange vilde
Dyr indfanges og tommes enten for at selges til
velhavende Folk, der holde dem for Formøjelse, eller
for andre, der
^{for at} visse dem frem for Penge. Hvor ofte
gaar man ikke ind i et Menageri uden at
tenke paa, at de stakkels Dyr, som der findes,
nødwendigvis maa leuges efter deres talte Tids-

hed! Naar den fangne Fugl i sit bur kvidres
en Sang, tro vi, at den er glad og fornøjet. Men
men den lille Fugl er glad? — Det sker ikke
soa sjeldent, at der kommer et Cicus til en lille
Provinssy. Alle skulle da hen og beundre — Dyr-
plægeriet. Thi ingen kan nægte, at Dydene, for at
de kunne udføre deres Kunster, nødvendigvis maa
holdes i stadig Frugt for Direktørens Ivøle.
Hvor megen Mishandling maa disse stakkels Dyr
ikke have været Genstand for, før de lært
at udføre deres Kunster!

Naar man tenker paa, hvor
mange vilde Dyr, der hos Romerne maatte kompe
paa Arenaen med Slaver eller rive hinanden,

hverandre i Stykker ^{i Kamp} ~~vidlyrdes~~, men man sige,
at Dyrplageriet ikke er saa ^{stærk} ~~stærk~~
^{Hedtslænghed} ~~omfang~~ nu som i Oldtiden. Vel findes der i Spa-
nien endnu den grusomme Tyrefægning; men ellers
er der ikke et eneste Land, hvor ^{Civiliseret} Civilisationen er
trængt ind, uden at Staten ikke lader hensigten
at sætte en Grænse for Dyrplageriet. Der er ikke
alene sat Straf for grov Mishandling af dyr, men
der har ogsaa rejst sig en Bevægelse i den nyere
Tid, hvis Maal er at forbedre Dyrernes Kår
saar meget, det er muligt; Tilhængere af denne
Bevægelse (Disse Folk) kalde sig Dyrebeskryt-
tere.

Dyrebeskrytterne virke først og fremmest

i Føring. Ved en karlig og samvittighedsfull Om-
gang med dyr, såge de at give andre Mennesker
et godt Eksempel; naar de se, at dyr blive mis-
handlede, størne de vedkommende Dyrplager for
Retten og kunne fåa ham idømt en betydelig Penge-
bøde. Men ogsaa ved Skriften, såge de at vække
Interesse og Sympati for deres Sag. Thi mange
Mennesker mishandle dyr mod deres Udenude og
Vile; det er saaledes først i den seneste Tid gået op for
Folk, at det er Synd at løfte Kaniner i Ørene eller at
skrabe Skallen af Fisk, medens der endnu leve. At
det som oftest er oplyste og dannede Mennesker,
der optræde som de umålendes Forvarer, bevirker
at Dyrebekskyttelsen får stor Fremgang og

ominder Tilhængere i alle Samfunds klasser.

Det kunde derfor være ønskeligt,
at Dyrebeskyttelsen vinder, maatte faa større og
større Sympati [hos Folk], for at det endelig en
Gang kan få blive klart for Folk, hvor stor
en Synd det er, at mishandle dyr. Gid det en
Gang maa lykkes, at alle civiliserede Mennesker
komme til at kappes om at være hærlige mod
dyrene!

Dansk Stil.

A. M. Jensen

VI Klasses Afgangseksamen 1896.

11,458

Om Dyrplageri og Dyrebeskyttelse.

Jorden har Mennesket fået som Gave af
Gud. Alt, hvad der lever og rører sig paa
den; er givet det af ham. Han har gjort
det til Herre over Planterne og Dyrene og ^{alt}
overladt det til det selv at benytte det
^{den}
paa [en saadan] Maade, som det anser
for den bedste ^{frijsættende tilgangsstof} Men over for denne Gav-
mildhed fra Guds Side er det Menneskets
Pligt at bruge sin Magt over det skabte
paa riglig Maade og ikke mishandle
selv det mindste af de Dyr, Gud har
skabt. Alligevel ser man ofte, at
Mennesket anrends sin Magt over Dyrene

slet af plager dem paa alle Maader.
Man kan naturligvis ikke kalde det Dyt-
plageri, at Mennesket døber Dyr for at
benytte der^m eugen som Fode for eg selv
eller paa andre Maader, som kunne
gavne det. Maar Mennesket derimod
døber Dyr uden den Hensigt at benytte
dem paa en for det selv nyttig Maade,
saar man skalde det for Dyrplageri
at ombringe dem, og det er at misbruge
Guds Skabninger, idet de gaa til Grunde
uden at gøre den Nyttie, Gud har bestemt
dem til. Det er ogsaa Dyrplageri, naar
Mennesket lader dyrene lede uhyggige

Sinsler og ikke ombringer dem maaledts,
at de lede saa spaas lidt som muligt.
De Dyr, som af Naturen er end-
rustede med voldig Styrke, ere sikrede
mod Mis handlinger fra Menneskets Side,
og det er da heller ikke dem, der ere
Genstand for Plagerier. Det er derimod
de smaa Dyr, som ikke beudde nogen
Værg, der iser ere blevne joente af
plagede. Al Dyrplageri sker
enten af Ondskab eller af Tankelös bed.
Det er af latter Ondskabs fuldt bed, at visse
Mennesker over Vold imod Fuglene.
De finde Fornojelse i at ødelagge deres

Reder, berøre dem deres Øg og mis handle Belønninger til dem, som finde paa
dem selv fra en skammelig Maade. Midler til at formindskē Dyrets Smær-
Ligeledes erdet af Ondskab, at nagle Man ^{under} ser ved dets Ombringelse, eller som
nesten ikke behandle deres Husdyr, om paa andre Maader soge at farbede
de børde, ^{at} de ikke giv dem den der
fornødne Føde og overlæsse dem med
Arbeyde. Andre Tilfælde ske Plagerier-
ne, fordi Menneskene ikke tanke paa,
at Dyrene lide under den Behandling,
de ere Genstand for.

I Modsetning til dem, som finde en Fort. at paavise, at Mennesket ikke har
nojelse i at mishandle Dyr, have andre nogen Faon af at plage Dyrene, og
sigt at hindre, at de lide nogen Oer. at disse ikke ere ufołsomme over til
last. Saadanne Dyrebeskyttere utsatte for den Behandling, de ofte male

af Mennesket. - Foreningerne have ogsaa
advirket, at der i mange Tilfælde er
sat Straf for Misbehandling af Dyr.
Disse Foreninger have vundet stor Ud-
bredelse, og man maa sige, at de have
haft et godt Resultat af deres Virksam-
hed.

De have naturligvis ikke opnaaet, at
Dyrplageriet aldedels er ophort, og dette
vil man vel sagtens ikke nogenmaale
opnaa. Dag er nu Dyrplageriet langt
gældnere end tidligere, og dette har en
vel for en stor Del Foreningerne til
Dyrenes Beskyttelse bevirket.

VI-Ale.

Dansk Stil (fra Opgave)

Ned

Afgangseksamen 1896.

Peter Gregersen.

kl. II. 35

G. M. Andersen

Om Sygeplejers og Sygebeskyttelse.

Ligesom Mennesker, der i Livsstilling og Magt
staa over andre lavere stillede Mennesker, ikke have-
Lav til at behandle disse, som de finde for godt, sur-
ledes har Mennesket heller ikke, fordi det af Gud har
faaet Magten over alle andre Væsener i Verden, Ret-
til at pine og plage dem efter eget Følelse. Ikke desto
mindre har Sygeplejers altid været almindeligt, og det
er det endog i vor oplyste Tid, hvor Brant ikke skulle
tro, at der kunde være nogen, der vilde nedværdige sig
til noget saadant.

At der nu kan findes saa slette Mennesker,
kommer for det meste deraf, at mange ikke fra Barn af

ere varemde til at tage Hengsor til Dyrerne. Naar
en Dring f. bhs. i sine Forældres Paasyn sidder og pins
et Dyr, uden at Forældrene intellestet ham derfor, tom
har naturligvis, at det ikke gis meget, og at Dyrret ikke
kan merke det. Naar Forældrene derimod tætter ham til
Rette og paavise ham, hvort sker en Stynd. han begaer,
vil han ogsaa fordet intelleste lade det være. Ligeledes naar
Birn se andre Birn eller voksne Folk sine Dyr,
kunne de ogsaa let faa hyst dertil. Desvarre ver man
saal ofte, at Folk plæge Dyr; man kan se Birn ple-
ge en Hund eller en Kat, skoent man skulde tro, at
Dyrsenes yndelige Hyl kunde höre dem, man kan se
naar Karle plæge deres Heste med Piskesteg og Spark.
Yarst gaar det ofte til i Menagerier og Cirkus, hvor

Dyrne ved Full og Slag skulle dresseres til at gjøre
Kunster. Kun fara tanke paa, man de se, hvor le-
hændige og vel afrettede Dyr kunne vere, hvort meget
disee Dyr have onaaltet daje, inden de have lært
deres Kunster. Dyrglæseri bestaaer nu ikke blot i at
pine Dyrne med Slag og Spark; men ofte sker det
ved for meget Askejde og ved daerlig Fode. Hvor ofte
seer man ikke en Hest, der maa trække en fuldt
lasset Vogn, oned Anspændelse af al den Kraft, den
har, og det ikke en Gang om Dagen, men onaryo Gang.
Man kan blot tanke, hvad et Menneske vilde si, hvis
man skulle trække en forholdsvis lige saa blot Bynde
en hel Dag igennem; man vilde vist ikke finde det
lehayligt. Verre bliver det endnu, man Dyrret efter

et anstrengende Arbejde faar daaelig Paae.

Først at standse Dyrplageriet har man i den myeste andre Folk kunnen, uden at være Medlemmer af Dyr-
Tid begyndt at stiftte Foreninger til Dyrnes Beskyttelse beskyttelsesforeninger, gøre meget til at standse Dyr-
Medlemmerne af disse skulle altsaa selv vogte sig for plageriet. De kunne nemlig tale de Folk til Rette, som
Dyrplageri, og ligeledes apholde andre fra at give sig af de se gør sig skyldige deri, og minde dem om, at det er
dermed. Det gælder naturligvis først og fremmest at en Synd imod Gud, der har skabt Dyrne, for at
beskytte Hviddyrene mod raa Behandling, thi disse
Dyr, som gør Menneskene den allerstørste Nytte, og
uden hvilke Menneskene ikke let kunde faa Jordens
bevægelse, man maa ogsaa til Gengæld derfor visse
det største Hensyn.

Men delteer ikke den eneste Maade, hvorpaa man saa at de ikke plage dem med Slag eller anstrengende
siger at standse Dyrplageriet. Der er af den Grund Anbejde og give dem god Føde. Man hører saa ofte
at Straf for Dyrplageri, saaledes at enten, der forsnyder Fortallinger om, hvor højt Araberne elsker deres Heste

sig ved raa Behandling af Dyrne, børn straffes. Ogsaa
For at standse Dyrplageriet har man i den myeste andre Folk kunnen, uden at være Medlemmer af Dyr-
Medlemmerne af disse skulle altsaa selv vogte sig for plageriet. De kunne nemlig tale de Folk til Rette, som
Dyrplageri, og ligeledes apholde andre fra at give sig af de se gør sig skyldige deri, og minde dem om, at det er
dermed. Det gælder naturligvis først og fremmest at en Synd imod Gud, der har skabt Dyrne, for at
beskytte Hviddyrene mod raa Behandling, thi disse
Dyr, som gør Menneskene den allerstørste Nytte, og
uden hvilke Menneskene ikke let kunde faa Jordens
bevægelse, man maa ogsaa til Gengæld derfor visse
det største Hensyn.

Heddigvis er det kun de farrede Mennesker,
den ere sau raa og ondskabsfulde. Ofte kan man se
Folk behandle Dyrne med den største Hensynsfaldhed,

og passe dem frem for sig selv; men det samme kan
man ofte se andre geder; man kan ofte her hysme:
se Bønder, Soldater og andre, der have ^{med} Dyr at gøre,
passe disse med den størst onulige Omhu. En hver,
der har den mindste Karlighed til Dyrne, maa alltså
gøre alt muligt for at fåa ^{at} Dyrplageriet standset;
idet han enten påmindre vedkommende Person eller
ogsaa faar ham straffet til advarende Eksempel for
andre.

Dank til (fra Øgave).

N. N. N. Døgaard

VI Kl.

Kl 12

Ø
Immonen

Om Dyrplagen og Dyrhushyppel.

Ved Kullærenes Tævirkning
er vel Munkeneenes Dannedeveshauptpunkt
blevet holdeligt højset, og der er blevet
lagt en Rangør paa mange af deres St.
bejdeligheder; men dog er det endnu den dag
i Dag langt fra, at Munkeneene ere kom-
ne helt bort fra deres holdigere vanader
og Skikke, deres grødeanne Hanekker giver
sig endnu paa mange Maader Hådtag, og kan
i blawalt ske oppepse ved deres Behand-
ling af Dyrneuer. Vi skulle nu i det fælge.

de gav over til nærmere at udvikle Begre. saa galden ^{af} et eller andet Hvidsyre blivende
bet Dypplageri og dennes Behandling Dyprelas og plaget enten med Arbejde, der langt over-
stiger dets Kræfter, eller ligefrem med
Slag, næl og højt mærendes Fise osv.

Hvad der foretaes ved Præst Dyr.
plageri, er jo en klar udtalelse i Odds salg,
at det ikke behøver noget nærmere Far-
klaring, det er denne grusomme og hær-
de Behandling, som Dyrne efter maa-
de fra Menneskernes Tide, og da man af-
trives utroligt vidt. Og vi nu først paa
Hvidsyren, skildes man da hos, at des
med Rette kunde gøre Man paa ordentlig
Fly, men ikke engang de synes at fastfe-
ne en sande, i hvort Fald er det ikke

Hvor ofte ser man ikke, at Mennesker,
der paa en eller anden Mand ere blevne
livredder og opbrudte, lader deres Vreden gaa
ud over Dyrne i Stedet for at havne sig
paa den skyldige. Hos enkelte Mænd
sker er det mere en vis, om ej en
man ej, snædelig dyb, der ar Griffet
paa til deres man Optreden over for Dyrne,
end ren Dansk Kædespilbed. Hartlig hos Hug-
dammens findes man ofte en mistænlig

lyst til at give og plage alle Slags Smu. Dyrplageriet sam Gyrekeskyldsen ytræsig
dys f. ek. Fuglægning, Frør o.s.v.

Gyrelagret sam Gyrekeskyldsen ytræsig
og vi ville da kæm til Skatt udstede det

Heldigvis er det dog langt fra Greke, at det efterhaanden næst blive
allid, at Gyrene måtte finde sig i en såd. Klart for alle og entwer, at det er ureg.
daw Behandling. Mange Mennesker have ligt og gråset af mishandels og pine
Gjort sig det til opgave at varme og frøde de Gyre, som ere Menneskene til uregelmæssig
om Gyrene og huerken at præleje dem megur Nylde.
Arbejde, som de ikke kunne magte, eller
paa anden Maade at nedbrænde deres
Kraft. Dine, Gyrevemmers Virtesomhed
er det, som har givet Skatt til Danzel
saw af storninger med Gyrenes Beskyt.
hen til Hovedformal.

Vi have nu set, hvorledes saad

Dansk Fil (fr. gave)

af

H. F. Hansen

VI Kl.

M. H. 55

Borregaard

Om Dyrplageri og Dyrbeskyttelse.

Hvor vidt Kulturen end er skredet frem, og hvor store Fremskridt den i mange Retninger har medført, saa har den dog i et Punkt ikke absolut kunnet udøve sin gavnlige Indflydelse, nemlig til Afskaffelse af det jordarbejdende Dyrplageri. Vel har man også uden for dette område gjort Kulturens Virkninger, men de ere dog ikke tilstrækkelige og kunne ikke ganske opfylde Menneskelighedens Lust.

Det findes meget Dyrplageri her, uden at man egentligt er i det og bevidst, f.eks. ved Jagt.

ved Jagtning eller Fiskeri. En Jæger kan altså Kusk mishandle sin Hest, jaal den afskyelige drig vordt sikker paal at skyde Vildtet paa det Maade. Han banker og prægler Dyret igen, et afgorende dødeligt Hed. Dette vil da gen-nom med Fisken, medens det, paavirket af de nemlig mange lidelser, enden del bliver dødt. Ved Jagtning bruger man gammeldags og uheldige Dødsmaader, saa at Kræget maa lide de mest haarde og gruelige Pindst. Ligesaa gaaer det med Fisken, som man søger at fan ge ved med mange grusomme Midler.

Men det vorde er dog, at Kreaturerne ofte maa lide under en nad Behandling for dens Herres Side. Dette er nærlig tilfældet med Hesten, skon't det er et af voft Menneskets mest vortdifulde og hofade Dyr. Ofte ser man enaa

grueligste Pindst, saa ganske stille, oystende over hele Kroppen. Inarere end at claa det, skulle man vordt anhuzzelig for det, idet man betonker, at det med en sjællow Klojskat og Vollighed følges vort mindste Unik.

Betræfting af det nu og nu. Sommelige i en saadan Behandling og i det hele for at lefi Dyrene for mange Pindst, som ved en forstandig Behandling fremgangsmaade let vilde kunne undgaas, har man stiftet Foreninger, som dels ved Love dels

^{gennem}
ved ^{Skriften} Tidsskrifter at udbrede Beloring, haabe, at det vil lykkes ad Aare, for at
om den mad hensigtsmæssige og barmhjertige der for bestandig kan ved Israel Bonf for
Behandling af Tyrone udover deres Beskyttelse disse afskyelige Mishandlinger af Tyrone, thi
^{ofværke} af Tyrone. For Vildtet er der saaledes i givet Tyrone, som vel staar langt under Mennesket,
ved Lov fastsat bestemte Tider ^{bestemte Tider}, have dog Kravet paa en manneskelig Be-
handling, i hvilke del man jages. Og ved Lov er
det forbudt at mishandles Kreaturer. I
Tidsskriftens virke de til Genaaelsen af en
bedret Behandling af Tyrone ved at belore, at
svorden man kan bibringe Tyrone en saa Smale.
pri. God som muligt.

Have disse Foreninger til Tyrone's Be-
skyttelse altsaa ikke ^{aest} gennaaet, el ganske til-
fødselstilende Resultat, saa man dog

handling, dels fordi de ere Menneskenes Mod-
hjælp i Arbejdet, og dels fordi de tyne den
til Fode og Klade, og endnu langt mere for-
di det er Menneskets Aand uordigt at mis-
handle disse Skabninger, som af Gud ere salte
til ^{al} Tyne og addyde ham.

VI Klasses Afgangsksaumen 1896.

Anders Abge Værel

Dansk Stil. fri Opgave

Afl. II, 55

Om Dyrplagen og Dyrebeskyttelse.

Det erføres daglig af alle, at Dyrne ere til stor Glæd.

Mylle og Fornøjelser for Menneskene. Men hør vi i Berörmy
med disse os underlagte Viser, hvad enten vi leve på Landt,
hvor der natürligvis er Sælg, Duglighed Sæl, eller en Kib-
stad. Hvidpene, som Heste, Cör, Tax, Høns, bidrage vortensligt
til Menneskets Ansigtsold; Hænd og Hætte og en Kikk til Glæd
for dens Ejere, komme vi ned i Skoven, er det nu Fryd at høre Aug-
fuglene, Storken på Taget, Stær, Kælden, Svalen i Frostnive-
alle skæpp de os Fornøjelser. Hver er da natürligere, end at vi
Mennesker øjne komme til at holde af disse Skabninger, og at vi
paa mange Maader lige at ses dem til at slætte Egg til os. Men
nu er Dyrne saaledes geone og fornøj os, da[der] er det ogsaa i høj grad

harmeligt at se dem blive mishandlet af sine ejerlede Mennesker.
Vi skiller i det følgende nedenfor dette nøgne.

Så vi hører den stor Mytte af vores Hvidstryr, men nu opdæm
paa højeste Maade Sørge for dem; vi maa passe, at de blive født se, hvor individuelt Ungrene være; ja de kunne endog med en hånd Støre
dog vander i dette Tidspunkt. Et af de alledem af alle Dyr er Rækket derbi Ungrene uden at bryde sig om Modrens engstelige Skær.

Hesten. Denne du kengør i nævneværdt Sliden og Elaten for Mennes-

Scene, hvad enten den trækker ^{Tøjsma} Hoen, her er Ryggen klar gaaet for
Hov og Hove, hvor opbrende er det derfor ikke, men man ser en
van Kusk præggle løs paa en Hest, der næppe kan udholde det. Et
ludt, man forlanger af den, at se en mager, udspint Hest er også
et højst stoltekt Dyr, saaledes at Hesten ikke alt for ofte Geværdes for
Dyrlæger. - Taekke en gang paa Smærtiglene. Diese lidlige Smærtig-

lere ikke blot til stor Glæde med deres minste Saug og Kvæder, men
de gør stor Mytte ved at forstærke Mængden af skadelige Insekter og

Larver. Hvor alle blive disse Flygler ikke føleget af næstlige Dog
der f. Eks. Skyt dem ned for deres Stedsefordelighed, eller

dreuge hømme, naar de findes en Ræde blaa Bøgene i Stykket for at

At dresseres dyr under Dressuren i Almindelighed se høvne paa

og plages skræckeligt, et en bekendt Sag. Dette er nu høvne paa
Eksempler paa Dyrplagen, der drives i et Omfang, som [næste] man

mætte nappere aner. At holde Smærtigler i Ræt kan vel opdæmme
Dyrlæger, især er det da Dyrplagen at fange vore hjælpsige Flygler
og sætte dem i Ræt, hvor han man bør sat en Læge jævn Læge
kan seværdi lige den frejdig, naar den sitter indeforan, som naar
den paa sine Vinger glæder sig over flugten mod Stæg. Hvor man en daad
Flyg ikke dømme det nævnte Dio, som den først i den blått sma Hau-

meraler, den har jo hæft dem Frihj. den er i Køge.

Des har naturligvis altid haevet sig Røster mod Dyrplagen.

Men ligesom dette bliver mere opmærksom, jo videre Civilisation og Polysomning breder sig, daledes haevter sig flere og flere Røster til Forsvar for Dyrene. Men kunde man ikke mod Dyrebeskyttelse sig i Naturen, da skulle de også [dog] nok få Interesse hos

individer, at Egen æfget Dyr har Lov til at gøre ved det, hvad man vil, og Hertil hører, at Dyrplagen, som de have lært at haevte,

eftersom det er hans ejendom. Hertil kan man svare, at Dyrplagen ret før Alvor indkraantes, da man Sam-
sætter en Ret dels på Saufündet og dels på det uheldige Mennes- funderd øyaa træ bil. Dette er der i Danmark hæftt andre
stede, hvorfor det bliver Saufündets Opgave at forhindre Dyrplagen sket derud, at Dyreværre have sløffset sig Sammen i "Fæning"
saavel for Saufündets som for de uheldige Menneskens egen Skyld. Det er Dyrenes Bestyrke, denne Fæning har ejret sig Politietes

Hvordan løses denne Opgabe da bestet? Det uheldige Men- Restau^r, See at dette nu anholder sauvær, der griles i Mishand-
veste maa naturligvis gøre, som han kan best, man maa dete ling af Dyr. [Foxer] Fæningen har hævet Folkes Interesse og
Dyrplagnet, hvor man ses det, og forholt Dyrplagen det mindste. Opmærksomhed paa Dyrens Seg, den har udgivet flere Smar-
tige i haus Haulemaade. Saau man selv vise Omhuk for de Skrifter, indeholdende interessante Maafortællinger fra Dyrenes

Dyr, man faar med at gøre, og derud foregaa andre mad et godt Eksempel. Men kan ^{med} givne Uegnighed tale Dyrenes Seg.

Et virksomt Midstil er at udbred Handskab til Dyrene, nærmest blandt Børn, thi hævede først satet Dyrene op for det, der var
indvænt, at Egen æfget Dyr har Lov til at gøre ved det, hvad man vil, og Hertil hører, at Dyrplagen, som de have lært at haevte,

eftersom det er hans ejendom. Hertil kan man svare, at Dyrplagen ret før Alvor indkraantes, da man Sam-
sætter en Ret dels på Saufündet og dels på det uheldige Mennes- funderd øyaa træ bil. Dette er der i Danmark hæftt andre
stede, hvorfor det bliver Saufündets Opgave at forhindre Dyrplagen sket derud, at Dyreværre have sløffset sig Sammen i "Fæning"
saavel for Saufündets som for de uheldige Menneskens egen Skyld. Det er Dyrenes Bestyrke, denne Fæning har ejret sig Politietes

Hvordan løses denne Opgabe da bestet? Det uheldige Men- Restau^r, See at dette nu anholder sauvær, der griles i Mishand-
veste maa naturligvis gøre, som han kan best, man maa dete ling af Dyr. [Foxer] Fæningen har hævet Folkes Interesse og
Dyrplagnet, hvor man ses det, og forholt Dyrplagen det mindste. Opmærksomhed paa Dyrens Seg, den har udgivet flere Smar-
tige i haus Haulemaade. Saau man selv vise Omhuk for de Skrifter, indeholdende interessante Maafortællinger fra Dyrenes

Hægded til

Liv, hvorved man vil vække Børnenes Interesse for de Dyr, som
de omgår.

Ni se altsaa, at der gøres et virksomt arbejde for dyrene
herst, vi ville da slutte med Præiset om, At højdet maa have
Enighed, og at ~~der~~ Sænktidigt flere og flere lære at sætte pris på
det Liv af forskellig Art, der viver sig omkring dem.

VII Klasses Afgangseksamen 1896.

Dansk Stil, fri Opgave.

Th. Thomsen.

Afd. 11, 20 J.

Om Dyrlæger og Dyrebeskæftelse.

Når der i den senere Tid i forskellige
Lande er blevet oprettet Foreninger til Dyr-
enes Beskyttelse, saa er dette ganske vist no-
get, som fortjener Anerkendelse; men det
er alligevel ^{hvaad der} Kun Menneskets Pligt. Thi
medens Mennesket, naar det stedes i Nød
og Modgang, har en Gud at ty til og so-
ge Trost hos, har Dyret ikke usyn au-
den Gud end Mennesket; han tilkom-
mer det at beskytte det. Det er derfor op-
nørende at se, at Mennesker, i stedet for
at beskytte Tyrene, plage og mishandle
dem, og det er med full Ret, at Forenir-

gerne til Dyrernes Beskyttelse sovo at sætte
en Stopper for et saadant Dygplagere.

Det er nærmest Husdyrene, der

er utsatte for at blive gjorte til Enstand

for Mishandlinger fra Menneskets Side

af. Dog er det heldigvis kun et Mindre

tal af de Folk, der have Husdyr, som nu

handle disse. Bonderne, som jo ere dem,

der have de fleste Husdyr, ere i Reglen me-

get gode ved dem. De kunne under tiden

næsten overdrive deres Næromhed mod

Dyrene, f.eks. mod Hesten. Dog gav det

naturligvis her, som altid: Ingen Regel

uden Undtagelse. Man kan ogsaa træffe

Bønder, der mishandle deres Husdyr, var
naar de ere berusede; thi da varo de onde

Instinkter hos dem.

I de store Øyer, hvor al Slags

Udsuk af Menneskeheden er samlet, fin-

der der meget Dygplagere Sted. Et Øyr,

der, skønt det fra altsaa gammel Tid af

har været Mennesket en tro Kæmperat,

ofte bliver mishandlet, er Hunden. Ig-

dog skulde man synes, at hvis noget Øyr

fortviste at blive godt behandlet, saa

maatte det vere den; thi intet Øyr viser

ensaaan Troskab mod sin Herre, ^{som Hundens} selv om

den bliver slet behandlet.

En Art af Tyrplageri, som plageret ved at sætte streng Straf der-
endnu ikke er outalt, er den Efterstrædt. for og virke iblandt Folket ved Udgivl-
se, ^{Smaafuglene} omst. Fuglene ofte ere Genstand for fra sen af Skrifter og Blade. Det vilde der-
Kønenes Side af. Thi disse smaa Tyrplag. for vore ønskeligt, om deres Sag kun
re forsøge ofte at dræbe dem med et eller de vinde mere og mere Udbredelse
andet meget primitivt Mordvaaben, hvil. blandt Folk.

Het for det meste kun har til Folge, at
de pines længe uden at kunne dø.

Imod alt dette Tyrplageri si-

ger Foreningerne til Tyrrenes Beskyt-
telse at virke, og det er havet over
al Twivl, at de have udført og frem-
stelles udføre meget godt. De søger at
fåa Staten til at gribe ind mod Tyr-

Dansk Stil (ubunden)

Sv. Rosenvinge. VII

Afgangseksamen 1896

Mfl. 11,45 - J.
ster

Om Dyrplager og Dyrebeskyttelse.

Her i Verden er det og har det altid været
saa, at den svageste tillige har været den
mest underkuede. Mennesket har med sin
Herskoyge og sine og øvrige øettle Naturanlay
aldrig kunnet holde Hænde med Magten, hvad
enten man nu ser tilbage til ovordine Tider,
da man var stark ved Staven, eller til Nutiden,
hvor en overlegen stand giver endt bedste
Vaaben i Hænde. Varst stillet have altid Dyre-
ne været, fordi de ere mere ufuldkomne Væ-
ner end Mennesket og derfor aldrig have kunnet
haevde anden Stilling end den, Mennesket var

har givet den. En selvfølge Dyrets fysiske Kræfter ^{hvor} har forandret til det bedre, og også Dyrene overgaar Menneskets ville) ikke skaffe det. Over- ^{hvor} ger man at beskytte ~~over~~ God ved humana Foranstal-
taget, fordi Dyret saa har de af Naturen sken-
kede Våben og kan intintmassigt kan bru-
ge dem, medens Mennesket med Forstand har
lært at tage alle Ting i sin Fæneste og bøde paa
sin af Naturen kurneinge Forsvarsevne. Dyret
haderfor mistet sin Selvstændighed og har måttet
overlade Mennesket at drage Nyttet af dets legen-
lige Kræfter.

For daatlig en Behandling ^{Dyrene} blevne Genstand
for i gamle Dage, kan man nu ikke slappe af.
den Maade, hvoraa de upri Mennesker blev
behandledes. Nutildags ere brude Menneskenes
rov.

Haar forandrede til det bedre, og også Dyrene ob-
ringen. Men endnu er ikke Fortidens Barbari
udryddet, og den bliver det vel heller ikke, før Men-
nesket er kommet saa vidt i sin Udvikling, at
anden fuldstændig har undervundet det dyri-
ske i Karakteren. Thi at Grusomhed er en dyri-
Drift, er man paa dit røe med, selvfølge ens Er-
faring kan række saavidt, at man har set en
Hund lege med en Røtte. Og at Mennesket har
en sandan Drift i sig, som skal underkøes af
standen, kan man se deraf, at Born, som der
jo ere Mennesker paa det første Udviklingsstadium
ofte kunne have Fornojelse af at pine Dyr, me-
der

denne Ondskabsfuldsmed senere kan take lag, som ikke har dært at øve Humoristet eller sig med sturene og standsudviklingen. Over tere selv er Dyr med dyrlig Grusomhed. Dog, for Barn man man: det hele taget vær paas, der man ogsaa Dyrlagene i de andre af lande, thi man ser ogsaa ofte, at de mishand-fundets Klasser om end sjældent blandt de da de Dyr aldeles ubevist. Et Barn er lykkeligt, mede; ^{kun finde det, men} ^{kalde} arbejdsdoktor ^{inten}, ^{for ved kommende} ikke man det har fanet en Hattekilling til Legkom- læger paddes dannet med Rette. Mod saadan merat; men om det samme u. tilfældet med Mennesker er det, ^{at} man har stiftet Pelskaber, hvor Killingen, kannest være trivlomt. Thi alene Formaal er at straffe Dyrlagene, og hvis Maade, ^{vores} Barnet bærer en Killing eller Hvalp, kommer altid skal være på Post og skride inn er ofte saadan, at man absolut man antage, at for at skaffe Dyrene Beskyttelse. Dyrevenne i Dyret bider Dødsangst. Men der er ogsaa Mennes- egentlig de fleste Mennesker; men en anden sag sker, der hele sit liv igennem ikke nær videre er det at være resolut nok til at skride ind, hvor end Barnet i den Retning. Det ufordt meste sker en Mis handling.
men og uvridende Mennesker i de lavere Samfund.

A
VI Klasse's afgångseksamen i Sommeren 1896.

Dansk Stil, vandet Opgave:

Den ueliosvært Skred i Sønderjylland.

Dansk Skil (banden gøgve)

af

H. F. Hansen

XI Kl.

12⁰⁰-
P.
sec

Den nationale Krig i Sønderjylland.

I Krigen 1864 mistede Danskerne ikke blot Holsten og Lauenborg, men ogsaa Sønderjylland. Deraf berodde de to tyske Hærmejster dem i Fællesskab, endtil Tyskland, ledet af den stabelklogte Bismarck, kom i krig med Østrig og fratog det Niedersyndommeret til Landene. Sidew har Tyskland styret Sønderjylland som et udelukkende tysk Land, idet det bestandig har soigt af forstrange den danske Nationalitet derfra over ved at gøre del tyske Forbryg raadende i Skolen, i Kirken og i Rebsygejen.

Disse Forsøg var ganske al for Vorhaand og beroede dem den aandelige Beskaft, tykke Sjældnylland møder en sejj og knap. Fenhed eller ^{det} Forpræg, som de havde til felle sig Modstand fra de danske Sjældnydders Si. med Danerne i Noderlandet og som knyttede dem. Med Stolthed se disse tilbage paal de til disse. De Ridder, ved hvilke Sjældnyddene res Forfædre, paal Mand som Lorenzen, Skau sogn al tilknyttes Tyskrets Indflydelse, ere og Kriger, og hørte begyndende paal deres store Virksomhed i Danmarkens og Inhedens Genesk. samtidigt med, at de sogn al bræde i deres Fodsor i deres egen Kamp for Retfærdig. hedens Lag. Som fordom de bræde nu der danskeindede Bønder op og hale fra modigt og kraftigt mod det tyske Tyranni og kæmpe for deres aandelige Bestaaen, for at ikke Tyskretiet skal faa [Vorhaan]

Vedlygholdelsen af en levende Forbindelse mellem Noderlandet, deres Foreninger og en livlig Agitation. Da Noder paal Himmelbygget havde givet Begyndelsen til en nærmere Forbindelse mellem Sjældnylland og Noderlandet, blev det snart gentaget. Kort efter Sjældnyllands Sal kom der en stor Skare Sjældnydder sammen til et Nøde i København for at legge deres uforandrede danske

Lindag for Dagen. Nu til Dags er Forbindel.ning i Danmark i de tyske Skoler.
en meget stor. Ofte afholdes der særdejlige Fyckerne såge imidletid ved alle Lænkelig
Kester rundt omkring i Danmark, og nærligt Hidder at overvinde Sønderjydernes syge
besøges vores Højskoler af halvrige sørdejyske Modstander, dels ved at indsele fysken
Karle og Piger. - Deres Foreninger ere en stor dede Embedemand, dels ved at underkaste
Hølle for dem i dres Stid med de tyske de danske Skrifter streng Censur og P.
Embedemand, som viser ere vitsomme ^{eller} fogat derzyderne Aeng [Politikblyg] Et stort Vid.
udrygde alt, hvad der er dansk. De givs næbyrd herom! ere de strenge, i sig selv ube
dem nemlig indbyrdes Sammanhold og Kraft hydige, ja næsten salteblyg! Forbud, som i da
og virke opsaal paa en mere direkt Maas senere Sid ere udgaarde fra det tyske Polit.
de til Danskhedens Hølle, j. sk. ved at f. eks. det Forbud, som Bojsandbøne har
uddelé danske Bøger og skaffe dem Udbre. faaet, mod at udstille Bøger med dans.
dels i de forskellige øgne, hvorved der Titel i dres vinduer!
nadas Bod paa den mangelfulde Undervis. Fyckerne have dog kun hostet lille

Udbrylle af deres enige Bestræbelser
efter at forstrænge del danske. Ja Hid-
singen i Sønderjylland er endog væsentlig
den samme som i 1864, naar man fra
regner de tyske Embedsmænd fra. Tysker-
nes voldsomme Fremford har nemlig den
Modsatte Virkning af det tilgjede, thi
Sønderjyderne, som vel ere godmodige og be-
sindige, have et frimodigt og stolt
Find, som ikke paa nogen Maade kan
finde sig i Trældom, og den vil med
desto mere Modstand med desto større
Kraft og Frimodighed, jo haerdere Vilkaa-
rene blive.

Dansk stil (hvidewiggaad)
af
A. M. A. Dejgaard.

VII Kl.

Kr. 100,-
C. J.

Den nationale Strid i Sjælland
Jylland

I Maend Sjælør Jylland paa Frederik
den 7. Fjerdes tid udkomme i Danmark. Ho-
ge, vedblev det dog paa mange Døgnader
at skøres i Felleskab med Holsten. Da de
større Reformers tid var vi hørtes Kravprins
Frederik, der her syvende var Generalfor
alles Hyldest af Agderen og del med Helle, liges-
overt for Spøgsmålet om Sjælør Jyllands Styrke.
Ikket havde nogen klar Forståelse af, hvor
fartigt det var at oprette Soliditetsmær,
daen skulle stille Sjælør Jylland og Holsten

sam en Enked over for Haugeværel. Det er for de to Største Færmes, Sjæleryggen og Holsten
møn med på disse Fælles institutioener, samhæv og har det forbioldes at tale Dansk i den dæsige-
re givet Anledning til den nationale Stid. Den Statsforening, at der kom rigtig fast
i Sjæleryggen, sam har vortet fast af føro i denne Bewegelse. Den danskende Befolk.
lætni den dag i Syd mod den vestlige nrig der med tænker nu, at det ikke kan ske.
fra de stridende Parters side.

De sikkert paa den danske Régings hjælp, hvor-

Den nationale Bewegelse havde for den dækkede sig sammen til et nytter. For
allerede længe vorst leverede i Sjælerygs land, "den dæsigeiske Forning," hvis ledere i Bes-
land og havde her vistet for at gennomgå, hvilken var den anden og meget veltalende
først en mere udstrakte Præg af det danske, dannede Kairits Land!

Sprøjt og ved din Udkæmpet opmærkt No:

Da den Kristian den 10de, besøgt
stædene af Rescriptet 1870, men det var beret ved den sjælungske Refektionsrige Råmer,
jord, da Kristian den 10de indtraadte ved det anden Bro fastlag den danske Stats
en boger til Stattholder og Hærmændes Udelighed, rejste der sig en højt Modstand

med henvendt fra Hadsenernes Side, og fremkom med fortning om Sønderjyllands
Borger skænkes befaltes i Spisjernetiden; Opbevaring i det lygte Fortid, hvilket kendes
hvor der skulle være dædet. Blangewho. ske Stat ikke kunde imødekomme den
stillede at salte hæft mod hæft ligefrem at fravige sig en aabenbare Ret
og indsatte i de rigtige Engelske Maer, Søgne Krig, som endte med sejr
om hvem mere viste, at de var i stand til at Danmark, hvilket først rigtig kendes
dette.

der Enghedsfølelse, og alt Folket lige vellet

Hert til Krefts følgende Februarie. Rensborg Fjord var enigt om at grænde
valgmann, den 1. Februar 1813. Verben med de lygte Klausmand. Efter
grændet med Republikken; og da man ikke krig blev tilladt Minister for Stevns
fremstalte det kreange Stevnskø Krig, og havde udelukk i denne Genstande kon-
cert nemlig Holstenene, sam hæste faaet kunde Sprag rescript, der fremlæstes en
igt Maer ved Efferselvungen om Bøgven dan frigetlig Optreden, nævntig i Mellan-
heden i Paris, efter et Maer i Rensborg alene, at man betragtede det som en

Præsag ikke mere af hæder og hæderes spræng. Endnu vedkøns Befolkningsen at lægge sin
efterhånden blandt om klast for Hæderens hæder for den aktuelle for dage, og to
alles, at hin en krig ville komme over i næste stadiet. Hæder om en ønskyt Gevfor.
Hæder lidt at gøre endes på en langvarig tning med Mæcenstucht, som Prægerfredens
Strid. Denne Krig, der også var virkelig åbnet, Paragraf 5 havde givet dem forsamling
blev statsmedlemmer for øjebels fælles hæder om, indtil denne Paragraf af Preussens reg
givne kongesægt var udledt med trods ~~af~~ folkerigene erklæret for udløbet.

Den Sjunde ligesind. Forvejen, ej et hell. Efter denne Tid er Hæderen for hæder
nigt Hæderens hæderes hæder og Træuen, da hæderes Venner blevet mistet og mistet,
fort. Den samme dags dato 1889 til hæderes spræng blev
forebragt som hæder af Preussens Roi: parabellum om Hæderens ligesind indtil den
lik. Resultatet blev den agne Talest af nioosende Preusse, er hæder blevet mæ
sænket (yder), men hæder var ikke den agnere fortækket. Trods alle hæderenes
nationale Bevægelse staaet til fædder. Trods hæderes for at udløbe alt, hvad

de minder om Fortidet med Gud.

Mørke, os der dag endnu den dag i dag
et slægt Parti i Sjælland, som holdt
døfset ved Græskerne og næret dem
dende fædre om alles af farrene med
deres Brodre overfor Grenen.

Dansk Stil (binden)

af

V. Lauritsen

11,57
P.A.

Den nationale Friejd i Sønderjylland.

Sønderjylland har fra Aabids Tid udgjort en del af Danmark. Holstenerne have gjort sig al Umage for at få Sønderjylland spilt fra Kongeriget og knyttet til Holsten, idet de foaataa, at fra Kristian den Fredes Tid af høre Landene „evig udelte sammen“. Fruden om, om Sønderjylland hørte til Kongeriget eller til Holsten (og om allsaar ogsaa om dansk eller tysk Indflydelse skulde være størst), blusdede for Alvor op paa Frederik den Ylettes Tid og var paas ut højeste i slutning af Kristian den Ottendes Regering.

De danske Konger søgte at knytte Sønderjylland saa nært til Holsten, som det var

muligt, idet de frygtede for at miste Holsten. De havde desverre ikke øje for, at den overvoldende tyske Indflydelse i Sønderjylland kunde blive i den grad farlig, at Sønderjylland gik tabt for Danmark. Fra gammel tid af var der Toldgrænse ved Kongsgaen, mens Varer derimod blev portes over Ejderen. Sønderjylland og Holsten havde Universitet fælles; i Kiel uddannedes Tyske Embedsmand. Sigtedes havde de to Lande fælles General, og Rets- og Kirkesystemet sproget var Tysk i Syd- og Mellomslesvig. Det var derfor ikke saa underligt, at der i det 18de Jahrhundert rejste sig en sterk Opposition mod den foruroligende Tyske Indflydelse i Sønderjylland.

Da Uve Jns Lornsen med hele

det Slesvig-holstenske Partis Bifald havde udtalt, at Slesvig-Holsten nu skalde staa i Personalunion til Danmark, maatte Kongen indføre „raadgivende Stænderforsamlinger“. Slesvig og Holsten fik hver sin Stænderforsamling, men Godeserne og Embedsmandene fik den afgørende Indflydelse baade i den holstenske og Slesvigiske Stænderforsamling. Samtidig med Lornsen trædte ogsaa Kristian Paulsen frem og søgte at bevise, at Sønderjylland fra oldgamle Tid hørte til Danmark og havde intet at gøre med Holsten; men Kongen bid ham holdt op med sine Undersøgelser. Men saa tog Paulsen sagen an fra en folkelig Side, idet han hos Sønderjyderne søgte at nævne Begeistring for øj Kartighed til Nederlandets

Sprog. Det lykkes ogsaa at fåa Christian den Ottende til at udstede Reskriptet af 1842, i hvilket det blev bestemt, at Undervisnings- og Kirkesproget shulde være det danske Sprog; men da Kongen paa samme Tid udnævnte sin Svager, Prinsen af Nør, til General for både Slesvig og Holsten, steg Slesvig-Holstenernes Overmod; det blev forbudt at tale det danske Sprog i den slesvigiske Stroenderforsamling. Men Danmarks Venner hulde ikke, før de fik Kongen til at udstede det aalne Krev 1848. Kongen udtalte i dette Krev, at Sønderjylland ikke hunde skilles fra Danmark, da det fra gammel Tid of havde hørt til de danske „Lande“, om Holsten indrommede han, at der var ^{syv} - Følgen af dette Krigt blev

det slesvig-holstenske Oprør. Da Kampen var endt og Oprøret nedstrygt, blev Danmark og Tyskland enige om, at Slesvig ikke måtte knyttes nærmere til Danmark end Holsten. Men imidlertid stod det klart for de fleste i; dannede og oplyste i København, at Danmark gjorde bedst i at opgive Holsten og at indlemme Sønderjylland i Kongeriget. Sa Indlemmelsen af Sønderjylland havde fundet sted ved Novemberforfatningen 1863, udbrød den skæne: svangre anden slesvigiske Krig. Ved Freden i Wien 1864 blev både Slesvig ~~og~~ Holsten en tysk Provin.

Ikke der er bengast over 30 Aar, siden Sønderjylland blev skilt fra Danmark, er den nationale Krig dog ikke aphört. Tomore

Tyskerne søger at udslette hvort Spor af dansk
Nationalitet, desto fastere holdt Beboerne paa
deres danske Sprag og Goder. jo mere henrynslost

Tyskerne gav frem mod alle danskindede Sønder-
jyder, desto mere Tymati vokkede den sønderjydske
Sag ikke alene i Danmark, men ogsaa i andre
Sunde. Sønderjylland haalede paa, at han altsaa maa
blive dansk Undersaat; god hans Haab ikke maa
slukkes!

Baneb Spil (bundne Opgave)

af

Christian Møller

med

VI Klasse's Afgangseksamen 1896

12,00

Ct.

Den nationale Stid i Sjælland.

Hertil man skulle tro, at det var umuligt, at Denne Land
der som Sjælland altså havde udgjort en del af Danmark, kunde
opkøre en national Stid, vedkøb dog Tiffelst, ja intet andet.
Land har været Lenland for saa mange Røminger og Stedigheder
som Sjælland. Landene hørte maa for en del ogsaa til de danske
Konger, som ikke have haft øje for det farlige i at give Sjællan-
delland til den Konge, der var Povl og Birthe, men forst og frem
med hos de holstenske Kroere, som altid havde været i orge efter
at ha Sjælland, forstend Holsten, og som ogsaa opnævdede at
ha Hagen i det sydlige Sjælland, uden at Hertugene i Sjællan-
delland eller de danske Konger kunde forvirre dem dog. Endelig

efter Hageskifftet i Aar 1795, da ved hvert af de godkjente Skrædderforskrifter kommeude der med en Række Mand, som blede Førkamper for den overlodte Holsten og derved af Sønderjylland til Danmark, ifølge Dansk Læg, og som sammenhældt Befolkningen til Norden, hvor den danske Regering (Slesvig) og Holsten var en Enhed (i Hovedst. de med glemmede Udbalenheds præst), hvor vigtighed det var at ningen til Hærgivelses, idet den mere uanhængigst at bivare H. holdt på det danske Sprog. Diese Norden fik især efter Tilsch's
død, medens den ikke havde øje for den Tore, som udelod både det ningen i de følgende Tider, da det fremhædte liberal lykkehædende Norden med Tordring på en uafhængig Stat Slesvig-Holsten.

Som en følge af denne mere Førkampe mellem Sønderjylland og Holsten havde det lykkelige Sprog holdt sig og var og da de danske Konger fra flere Hæder varit, hvor lidt den danske Befolkning i Sønderjylland kunde stå for dem. Indtil hundrede i det sydlige Sønderjylland havde Folke, Stad og Kirkesprog, medens Befolkningen i Rest det nordlige Sønderjylland var dansk-talende. Da Julirevolutionen i Frankrig mindst om i Europa gav de liberale mygt Haab, frembrædt den lykkehædende Lønzen i Himmelstvæg var Befolkningen dansk-talende, men bl.a. f. i Sønderjylland med Tordring på en fri Forfaling forholde sig hæanden lykkehædende, fordi den ikke stod i Førkampe med almen, som også skulle gældt for Sønderjylland, da dette Land Nordborg og i Holsten og for Sønderjylland skulle brygge det lykkelige var udekkeligt forbundet med Holsten. Han opnåede ganske Sprog. For at hindre denne Blodsæde af det lykkelige Sprog, viat ikke dette, men det dannede sig nu et skort Parti af

præsident unge Henn, som stakkede sig til konsten og forsøgte hægernes. Efter en længere Krig var det bort, men Frederik hans Betrækkelser. På samme Tid opstod Frederik den Store, den Store maatte have ikke at knytte Sønderjylland nærmere for begge Hertugdømmene en fælles Hævnethed i København til Danmark og Holsten. Da denne Beslutning blev overført fælles Regering) fra Falster. Kristian den Økende abdikerede da også af Grænseændringen, som blev underskrevet af Frederik sig i den første Del af sin Regering til Danmarks Rigsråd, men an den Nørre, idet den anden slægtede Krig. Ved Træden 1710 gav han sin Statholderskab til: Hertugdømmene til sin Lønge; i Berlin måtte Danmark afsætte Sønderjylland, Holsten og Lauen den augustinerbrogade Hertugsgøg hovede de sydvestlige. Nu blev Kongen opfordret til at fastslætte, at Sønderjylland hørte til Danmark og ikke hørde til Holsten. Kongen udtalte imborg). Ved Treden i Wien forpligtede Preussen sig til at af derfor det aabne Bro 1816, som fremhældt et skarpt Røre i Folkeafstemning indstille sig deraf. Dette Løft er imidlertid aldrig blevet opfyldt.

I det Sønderjylland altid nu er et fælles Land, have hverken Sønderjyderne eller de Danske opgivet Haabet om at få det nordlige Sønderjylland, som var dansk i Lind og Brænde, vige tilbage med uformel Sag, og opnået Tale, tilbage, og den Dag i Dag føres den nationale Skrid

i Nørrejylland og i Mols og Toldbod, som vækker
Bewering og fortjener at præsternes.

Dansk Stil. (brunden)

Sv. V. Rosenvinge VII Kl.

Afgangsexamen 1896.

Noo
Ck

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Sønderjylland er et gammeldansk Land; men ved
en fortsat Rakke Misret fra de danske Kongers side
blev det efterhaanden løst fra det enige Konge-
rige og knyttet fastere til Holsten. Det første led
af denne Kæde af Fejtlun maa tilskrives Valdemar den
Gode, da han delte gav Abel Slesvig, til Len. Dette gav en
ledning til bestandige Stridigheder mellem Kongerne
og Abel Stagl. Da endelig Abels Søn uddøde, inddrog
Kristian 1re ikke Sønderjylland som hæreløst Len, men
i Stedet derfor lod han sig valge til Hertug i Sles-
vig og Holsten ved Overenskomsten i Ribe 1460. Ved denne
blev det bestemt, at kun en af den af døde Herres Sønner
maatte valges til Hertug; men det forhindrede ikke,

at efter Kristian den 1te's død fik hver af Sonnerne et hylntfod. Endelig var Rets- og Kirkesproget overens. Landet deltes ydermere 1644, da Frederik alt tyske, og saaledes fremdeles. Tilknytningspunktet, der i den oprettede et Hertugdømme for sin yngre mellem Slesvig og Holsten var efterhaanden blevn Broder Hans. Endelig 1720 unddrog Frederik den saa store og saa faste, at Slesvig og Holsten måtte alle Gottorpernes Besiddelser. Men man ønskede ^{den danske} at føle sig uafhængigt forbundne. Regeringens man ikke at sammenhænge Landene, idt man mente ved disse Forbindelser bedst at kunne begav dem fælles Institutioner og fælles Myndigheder ne Holsten; mens man ikke bemærkede Far fra Reformationens Tid havde saaledes givet dem der laa deri, fordi det var utankrigt, at Slesvig fulles generalsuperintendent, og nu efter 1720 fortalte man i samme spor. Saaledes oprettedes det fælles Universitet i Kiel, der net blev Oprørts stæsted. Hæren stod endvidere under fælles Overgeneral; Toldgrænsen var Kongeaalen; og ved Panzerhusen fik Slesvig og Holsten fælles fra Kongerigets fors kellige saaledes

Det næste Sammenhæng med Slesvigs Forhold til Danmark var på denne Tid gaast i Glommestagen, og Frederik den 6te ville ikke at der foretog

Undersøgelse derom. Dette gjorde de augusten - som Flas, Kristian Poulsen, Peter Olafsen Losenius
borgske Prinses, Kristian og ^{August} Frederik, endnu en. De fordrade det danske Slesvig respektleret og næ
revis i dets lag, om at Slesvig var sat af Dan til tilknyttelse til Kongeriget. Oprørerne ville
naturligvis ikke sammen med Holsten. derimod have Holsten og Slesvig forenet under
Frederiksue udbrudte imidlertid; Og det liberale en fælles fri grundlov og optaget i det tyske Forbund
Parti og Augustenborgerne mottes i det Punkt, Gæringen blev stedet større og større, indtil endelig
at de begge ønskede udskillelse fra Danmark. Et Februarrevolutionen og det danske Fronskiftet be
voldsmægt Røre vakte det da også, da Kristian den Oprører til Udmeld Marts 1848. Oprørerne sendte
8de indledte det aabne Breve 1848, hvori det erkla. i Kommission til København, at Programmet
redes, at ifølge Undersøgelsen ~~magte~~ Slesvig hvis fældepunkt lod paa Slesvigs udskillelse
være udeligigt forbundet med Danmark. For fra Kongeriget og Optagelse i det tyske Forbund
Holstens Vedkommende var man ikke kommen Frederik 1de afslog Fordringen, men loede si
til Klarked endnu, men man ville gøre alt forsten over egen Styrelse, medens Slesvig skulle kry
at bevare det. Det danske Parti lededes af Mand til Danmark under en fri grundlov. Opr

varda allerede brudt ud i lyslue, og saakom
Krigsårene 1848, 49, 50. I den derefter følgen-
de Fredsperiode gjorde Danmark alt for at bringe
Forholdene i Orden i Sønderjylland; men Preus-
sens ledende Minister, Bismarck forstod med
stor Statsklogt at mindre enhver Afgjordelse for
selv at tage. Byttet 1864.

VI Klasses Afgangsksamen 1896

Dansk til, bunden Opgave.

H. Thomesen.

Roo
Eas

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Sønderjylland har oprindeligt helt igem nem vorer et øgte dansk Land, men de danske Konger have ved at knytte det sammen med det i Sind og Skind tyskmedede Holsten bidraget meget til, at det blev fortysket. Begyndelsen af dette Aarhundrede var daledes hele den sydlige Del af Slesvig tysktalende og tyskmedet og i Midten af Aarhundredet ogsaa en Del af Mellem-slesvig, nærmest Angel-Holstens og Tyskerne i det hele Taget betrægtede derfor Sønderjylland som et tysk Land, der ikke var knyttet til Danmark paa anden Maade, end Holsten var det.

Den første, der fremkom med denne skerne var Christian Paulsen, Professor i Kiel. Han anskuelse, var Nordfriseren Uwe Jens Lorups påviste, at Sønderjylland var et gavnligt land (1830), som i sit Skrift "Slesvig-Holsten" forlangte, Kronland, som ikke havde noget at gøre med at Slesvig og Holsten skulle knyttes sammen Holsten, men fik af Frederik VII Parag om ikke ved en fælles fri Forfatning og kun staar i Ser. at rippe op i Tagen; thi Kongen mente, at det sonalunion til Danmark. Han vandt mange, han gjorde andt varre. Christian Paulsen udgav Tilhængere, især blandt de unge, der var udgaae da i Forening med en anden Professor ved Universitet fra Universitetet i Kiel, men Hertug Christian slettet i Kiel, Flor, og Hobmand P. C. Koch i Haugst af Augustenborg lod ham sætte i København Det første sønderjyske Blad "Tannerik" Fængsel, og da han var kommen ud, rejste Da Kristian VIII 1842 udnevnte han til udlandet, hvor han i et Anfald af Tug. sin Broger, Prinsen af Nør, til kommandoen General og Statholder over begge Hertugdommene, sind tog sig alv af Tage.

I midlertid rejste Danskheden sig nu i Sønderjylland. Den første, der trædte op mod Sy. og da det i den slesvigholstenske Stænderforsamling ble forbudt Hjort-Lorenzen, Representanten for

Sønderborg, at tale Dansk, næede den nationale derfor heldt at den ikke blev riørt ved Sagen. Men da
Strid sat Højdepunkt. De dansksindede Sønderjyder Aaskilte Stander indgav Audragende om, at han
saa nu, at de ingen Hjælp kunde vente sig fra den skulle tilkendegive sin Opfattelse, udstedte han det
danske Regering. Opsa i Kongeriget herskede der aabne Brev af 1846, hvor han udtalte, at Her-
hjemme over den Sankthed, hvormed Regeringen sig skalde kryttes til Danmark, medens Holsten
gik frien. Der opstod et nationalliberalt Parti, skulde have en egen fri Forfatning. Dette Brev
hvis Maal var : Danmark til Ejderen. Paan Skam. vakte stor Forbitrelse paa tysk Side, og Striden
lignesbanken holdtes der talige Møder, sørderjyds blev hæftigere og hæftigere, indtil den ved Frederik
the 8. Rønder sluttede sig sammen og dannede en den Svendes Træbestigelse brød ud i Krig (1848-1850).
Forening, og den første danske Folkelojskole gav.
Densationale Strid var dog ugenaude oploft
med Krigs. I Følge de i Berlin efter Krigs bef.

Kristian VIII indsaa nok, at Forbindelsen
melleum Slesvig og Holsten havde farlige Folger, man
kan var i Trøst om, pa hvis Side Retten var, og da Holsten. Den danske Grundlov kunde derfor ikke
Aftaler mellem Danmark og Preussen maat-
te Slesvig ikke kryttes nærmere til Danmark end

komme til at gælde for Slesvig, og Regeringen maaet den i Wien 1864 maatte Danmark aftaa Slesvig, le dannede en Fællesforsamling for Slesvig og Holst. Holsten og Lauenborg til de to Bormagter. Men sen. 1855 fik Ministeriet Scheele en anden kort Tid efter kom disse i Strid med hinanden, og bragt i Hand, men de holstenske Stander nægtede ved Freden i Prag maatte Østrig aftaa sin Egendom, at godkende dem og givne Standerforsamlingen ret til Hertugdømmerne.

Det var ojensynligt, at en Deling af Slesvig var det bedste. Projen søger nu at hæve den danske Nationale Middel til at faa Striden til at høre op, men lidet i Sønderjylland ved at indføre Tysk i Klo. det danske Folk ville ikke høre Tale herom. Kro, hvilket imidlertid ikke rigtigt vil lykke. Da Ministeriet Hall havde daavnt Novemberforsat thi Befolkningen hænger med Sygdom fast ved ningen 1863, hvorved Slesvig indlemmedes i det danske Modersmael, og der vil gaa en rumt Kongerigt og Holsten fik en egen Regering, brol Tid her, før de faa det tyske Spraq indført. Dommen løs, og da Kristian IX ved sin Tronbesti: veralt, hvis de da nogensinde faa det. Jon. For. gelse underskrev Forfatningen den 18de Novem. Raayore for Danmarks sag i Sønderjylland haunaaer, inklædede Projen og Østrig haun Krig. Ved Fre: nære Haas Krüger og i den snære Tid Gustav Johansen.

VI Klasse Afgangsesamuen Sommeren 1896.

© Anders Tabze Vedel

Bundet dansk Stil.

12,00
kr.

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Sønderjylland - hvilke Tønker og Sætter vækker ikke dette Naon hos os! vi tanko dels fra den lange Haug, som gennem @rthundret er ført om dette, elskede, omstredte Land, og dels fra den Haug, som von Lauridsen brøede på Stev mif i. Men medens Striden om Sønderjylland er fortalt gennem @rthundret, er det dog først i dette @rthundre, at den er blevet til en Strid, som hele det danske Folk har højet levende Del i; dette skete nærmest først, da Striden ikke længre udelukkende gik ud paa, om Sønderjyllands Skader villede blomstre eller ikke, men da dette Spørøgsmaal dækkes op, om den danske Befolkning i Sønderjyllands stat levne sin Naturhedsret, og da naturligvis vore indvillig kommet til sine øvrige

dauske Brohø. Denne Strid om Nationalstøtten blev en først
afsluttet i dette Jahrhunderte.

Da det Tilsprukket, da den rejser sig, er af Befolkningens
Sindrygblaad den del, der [bør] bor mellem Danmark og Egdomen,
samt en del af Befolkningen i Angel byghedene; men det
byiske Spor er breder end langsomt mod Nord, nærmest i Syd, -
det var nærmest et stor Skab for det dauske Spor,

i hela den sydlige [del af] Halvøen af Længe foregik paa Tysk,
hvor dauske Regering havde 1840 forbudt det dauske Spor

tilbage nidsigt de fleste af Hertugdommens Indlandsmands- & Størkehus Stellung i Sønderjylland, men da Kong Christian VIII. 2. februar 1848
Præster - fra det byiske Universitet i Kiel. Denne By er et
af de nærmeste sin Søge, Højesteretborgen Prinsen af Nor, til Stattholder
af Kronisterne for Schleswig-Holsteinsmænd, der især tilhørte at
føre Slesvig og Holsten under en fælles fri Lovstyring, daes fri
Lovstyring var dog Holsteins Aar og den døde, Højesteretborgen, H. Lorentzen fældt Dansk i Slesvigs Standerforsamling, hvormed
imod. I Kiel var det dog være, at den Præst blevede,

den ført den del fortz i Forbindelse af Slesvig og Holsten.

Han nævnte, at de to Hertugdommer havde en forskellige An-
tor og gav virke sin Embetsbroder, Professer Mr. Flor, der man
lig havde den nationale Side af Sagene og Søgte at give Sønderjyd-
sme selv opmærksomme paa den Reaktion. Folkesyndet af Kiel be-
gavt Kielmen Koch i Haderup Møgivelsen af Kiel, denne
varhavde blivende paa den første Orgen i Sønderjylland.

dauske Regering havde 1840 forbudt det dauske Spor

tilbage nidsigt de fleste af Hertugdommens Indlandsmands- & Størkehus Stellung i Sønderjylland, men da Kong Christian VIII. 2. februar 1848

Præster - fra det byiske Universitet i Kiel. Denne By er et

nærmeste sin Søge, Højesteretborgen Prinsen af Nor, til Stattholder

af Kronisterne for Schleswig-Holsteinsmænd, der især tilhørte at

hav virke en sand Storm imod sig og - Regeringen gav Tyskland

Den nu blev den danske Søg popular i København, og Frihedsmauet næste Samvært afkendige Prinsen af Nor.
Således sig til den[nationale Søg] dette gav sig [Dk] davært Adeloy Sønder Søg Kongen ind fra en og kom, men ikke snart. Da gaa
i de berømte Skærlingsblæstumitter, af hvilke der berømtes af fulgte Preusabigni, der var en af Østrigs hærdmester. Tidligere
høstet 1844, da den sørdrigjordiske Bond Laurits Skov holdt sin høje Minister for Slesvig og udstedte 'Sprøjsescripturen,' hvoraf
berømte tale om Modermaets Ret, andre taler var Lehmann, Sauek blev næfret i Skærlingsby : alle forskell, ligesom Tysk behalde
Fløjl og Grænstdyj. Der stiftet en sørdrigjordiske Forommy og i Skærlingsby. I Skærlingsby indførtes Sauek i de fleste forskell,
Skov blev den formand, han og Hans Misser fra Haamelen blev næfnet i Anderværingen! Hvorvidt høje de bygkendte Rebiers
Sørdrigjordens mest fremhævnde Lehmann.

af det mørkly Angel øregot forbudt, og det satte en Bc i at høje
I Estwaaet 1844 oprettet Folkehøjskolen i Rødding efter Grænstd. Tysk. Dette var mellem Kongen styret i høj Grad Sauek-
rig, Sileskyndler, den formand blev Thor, den andrest var høje Søg - Saa kom den vigtigste anden slesvigiske Krig efter
blændende mægt Herlighed til den nationale Søg. Saueks bror Frederik II's død 1863, hvorefter vi mødte Sørdrigjordland. Da Son-
derens for Sauekholen Søg viste og viste og til sidst skifte konfrontation var der Tale om en deling af Sauek efter Nationaliteten
Regningen sig til den. 1846 indstillede aften Købm., der var og dette sikk Rapolen den Trods i udest com en betrygelse af Prograben
hæft, at Sørdrigjordland var uavskilleligt forbiinden med det øvrige land. Ved Valgmen 1867 viste det sig at denne omstændighed fra Købm. mellan Tysk og Sauek

i en Reigt mod Syd til Ande. Sæv er da vænne. Valgtes Stataplæze Sønderjyllernes Say fraa den Aarke Rosaby er helt fint af den Jyske
paa Grind af Aarneberg, og forti mange foretræk at leve som Jyske Brøn Hauz Knigge fra Roskilde, side af Gudlaug Jønnes. Det er
Understaale; Toldet til Roskilde 55. Dette har nu dog opgaat, og kommer nu flere Jyske Skole, dertil, Slænborg etc.

paa hækken alle de rønge i den Jyske Kompagni. Prisen er beløft af der er mulige ikke Reigt til en snarlig Uenning med Danmark, men
al Mægt paa at nedsætte den Jyske Nationalitet, Saaledes er Knud. Sønderjyllerne se og se Folk, der kunne kæmpe i Krigen, og de melle
mændesprojet Tyske tell op til Grauen, Sønderjyllerne hæder paa rette Større. Det bliver da vor Reigt paa bedste Maade at bli
alde Maade, i at lægge den Jyske Sanktugt fra Dagen. dem i denne dore Haup, for at den kan få fremad Tot Mælt.

Paa den anden Side er Sønderjyllernes Haup mot Tyskeriet udsæn "Sønderjylland vinder!"

Stark som regnemæte; langt faa at fornimmes i Statet paa de
Aar for at flere Stomme, der denne Landboforening, Lønedege-
foreninger o.s.v. Forbindelsen med Danmark er levede, Aar for
Aar besøg, de Jyske Højskoler af et stort Antal af den Sønderjylliske
Mægt, paa Grauen er der oprettet Pflætskoler f. Eks. i Hjelte og
Vester HjelteP for den sydvestlige Region.

Dansk Stil I.

af

Sophus Agaard

12.00

Cd

Den nationale Skrid i Sønderjylland.

Et Spørsmål, der først er fremkommet i den nyeste Tid, er Spørsmålet om Nationaliteten; dette Spørsmål er opstået efter Napoleons Fald, da Frihedsrøret begyndte at gribe om sig, og da Karliged til Fædreland og Frihed ydede sig saa stærkt. Medens Tyrkiet i gamle Dage var i ligegyldige for, til hvilken Nation de var af dem afhængige Folk hørte, gik det nu op for dem, hvor uheldigt det var, at der fandtes mange forskellige Stænder i deres Lande, og de øjte saa dels at krydte de Lande sammen, dels at afdække Nationalitetsforskellighederne. Den første Trængselsmaade lykkede s. t. Napoleon den Freje, medens derimod Tyrkiet ikke havde anveniat den sidste for Danmark i Brader-

Jylland.

Grunden til den nationale Færd i Sønderjylland maa søger i det tyske Indflydelse kunde undlade at gøre sig gældende. Da dette Landes ulyksalige Fortindelse med det tyske Holsten og med de danske Konger endelig efter 1773 havde fået brude Sønderjylland. Når vi følge Sønderjyllands Historie fra Vallensbæknes Tid, se vi, hvorledes adskillelse af Hertugerne have staet i Fortindelse med Sydslesvig og bidraget til at germanisere Landet; varre her det imidlertid, da de Holstenske Grever begyndte at gøre deres Indflydelse i Sønderjylland gældende, og da Sønderjylland skillede at faa Øjne op for, hvor stedelig Fortindelsen mellem forbundet med Holsten; denne Fortindelse varede imidlertid lom Hertugdømmerne var for Danmarksheden i Sønderjylland, og at ved, selv efter at de danske Konger havde fået Hertugdømmerne, man i Stedet for at faa Holsten knyttet til Danmark kan beriske idet de ikke havde gje for det farlige ved denne Fortindelse; og da, at Sønderjylland blev germaniseret. Således Frederik den Sjette da Hertugdømmerne blev dette, saaledes at der var to regerende over dette og ville indføre dansk Sprug i Styrelsen i de Egne, hvor Linjer, den Kongelige og den gottorpiske, der hver havde en Del af Sønderjyllands og en Del af Holsten, og da Gottorpske var faldt. Kort efter begyndte der en vældig Agitation fra Tykernes Side for

ständig bryke op altid Fjender af Danmark, var det umuligt, at den tyske Indflydelse kunde undlade at gøre sig gældende. Da jylland og Holsten begik de den store Fyl, at de knyttede de to Lande fast til hinanden, medens de adskilte dem fra Hvorriget.

I Begyndelsen af dette Aarhundrede begyndte imidlertid ad: deres Indflydelse i Sønderjylland gældende, og da Sønderjylland skillede at faa Øjne op for, hvor stedelig Fortindelsen mellem forbundet med Holsten; denne Fortindelse varede imidlertid lom Hertugdømmerne var for Danmarksheden i Sønderjylland, og at ved, selv efter at de danske Konger havde fået Hertugdømmerne, man i Stedet for at faa Holsten knyttet til Danmark kan beriske idet de ikke havde gje for det farlige ved denne Fortindelse; og da, at Sønderjylland blev germaniseret. Således Frederik den Sjette da Hertugdømmerne blev dette, saaledes at der var to regerende over dette og ville indføre dansk Sprug i Styrelsen i de Egne, hvor Linjer, den Kongelige og den gottorpiske, der hver havde en Del af Sønderjyllands og en Del af Holsten, og da Gottorpske var faldt. Kort efter begyndte der en vældig Agitation fra Tykernes Side for

at koyte Hertugdømmene nøjere sammen og lirre dem fra slæviogete Krig, i hvilken Tykernes støttede Oprørerne. Kongen, forbundet med Danmark; Agitationen udgik varig for hin som ganske vist førte til, at den danske Konge fik Slæviogete og vorstetet i Kiel, og i Østjylland var den slæviogete holsten-søgne-Holsten, kunde dog ikke afgøre striden mellem Danmarksheden og det popular. Man deltes mellem fire Flags & Slæviogete-Tykkheden, da Kongen maalets lovet at styre Hertugdømmene nisone, den forstelige, som repræsenteredes af Augustenborgen, var skilt. Striden mellem de to Parler fortælltes da og førte til Ridderskabets, de bogtysk dannedes og den liberale. Imidlertid sidst til den anden slæviogete Krig. Under denne ørste mand, vaagtede også Danmarksheden i Sønderjylland, og for den kompe London ved Stormagternes Magling at blive enig om en deling Kristians Poulsen, Flor, Hjort Lorenzen & J. Madsen Frederiksen af Sønderjylland; men Planen strandede paa Tyklands Nis. Første Søværft forholde Oppositionen og ret orlig; dog opstod der stand. Krigen fortælltes da og endte med, at hele Sønderjylland nogen Taring efter 1830, som bevagede Frederik til at indføre tillige med Holsten og Lauenborg afstodes.

Standerforsamlingene 1848, men da den gamle Konge, som Efter 1864 har striden været meget heftig, idet Tykernes man havde saa stor Robrigsven for, var død, og idet Kristians' srgt at germanisere den danske Del af Sønderjylland, medens holdt afrekalende med Danmark og Tykernes, try Søringen til Sønderjyderne med konse beundring over sig fasthed og Kong og førte efter Februarrevolutionen til Oprøret og den første ligetil Danmark have først tanguen og trædet Tykernes

brutale og uretfærdige Optreden. Sønderjyderne har ved mange
Lejligheder vist deres Hengivenhed for Danmark, og man har
ogsaa ønsket derpaa her i Landet, og den sønderjyske Fag
støttet af mange paa forskellig Maade.

A. M. Jensen.

II Klasses Afgangsksamen 1896

5. p

1159
Cst

Dennationale Krig i Sønder= jylland.

Magasinet i Kiel havde skaffet den danske Konge fri for Gottorperne i Hertugdommerne, og man skulde nu tro, at det vilde være Re-geringens første Opgave at opnå en Forbin-delse mellem Sønderjylland og Holsten.

Men det modsatte blev Tilsættet. For at sikre sig, at Holsten for stedse blev knyttet til Danmark, skabtes der en Række Fallesinstitioner for Her-tugdommerne, og det danske Sprog blev til-sidesat ikke blot i den overvejende tyske Del af Sles-vig, men også i den vest danske. Det almindel-

lige Retsoprog var i hele Sønderjylland det tyske. Berøgelsen bredte sig nu videre, og tallet på Sprog, og om det end såa noget lysere ud dem, der kravede, at det danske Sprog skulle for det danske Sprog som Kirke- og Skolesprog, intage en med det tyske ligebøreretighed var der også her mangt og meget, man kunde stille, blev stadig større og større. Den ønske forandret. - Saadanne vare Forholdene, danske Regering tog nojen Hensyn til denne da Befolkningen selv, ikke Regeringen, ^{i Tredjekongeriget} mod Berøgelse, og udsledde ved Reskriptet 1840 Kraft fraadte op imod [den fremtrængende] blev det danske Sprog Retsoprog saa langt ned, Tykkedens videre Fremtrængen og fremkm som det var Kirke- og Skolesprog. - Det viste med Forringen om, at [den] den danske National- ej imidlertid snart, at Befolkningen ikke let af det danske Sprog burde respekteres. Den kunne ståle på Regeringens Bidstand. Augusten Mand, der først præviste, at der i Sønderjylland borgerne indsattes som Styrene af Slesvig, og var en Befolkning, hvis Sprog som hælde det det danske Sprog undstrykkes. Derfor slattede det danske Sprog og led under den stadige Tidslinje de danskundede i Sønderjylland ej nærmere sættelse, var Kristian Paulsen, Professor i Kiel sammen. Blader „Dannevirke“ døjokoleci i Roskilde

ding og den sørderjyske Forening blevet Bindomst. Efter Krigens Afslutning ordnede den danske Re-
gering mellem Sønderjyderne i deres Kamp. Mestigt gennig Sprag forholdene i Slesvig og øgde i det
virkede også Skamlingsbankemoderne på højeste, hele at nænde Bod på tidligere Datters Forsam-
lighed foruden Menighed som Blieker, Orlæder=onelse af den danske Lag i Sønderjylland.
Mand og flere gange unge Sønderjyde Laurids I Nord-slesvig helt ned til Flensborg, hvor Folke-
Skou faldt. Denne blev enart Fører for sine sproget var dansk, indførtes det danske Sprog
Landsmænd. Det aabne Brees Udstedelse og på alle Omraader, i Sydslesvig på samme
Augustenborgernes Fratrædelse af Sydslesvig mod Maade det tyske. Mellem-slesvig udgjorde
en stor Hærne i den tysksindede Del af Slesvig. de blandede Distrikter. Skole-sproget blev her
Følgen af disse to Begivenheder blevet Først det danske Sprog. For Putter kunde maa tale,
krigen 1848-1850. Under denne viste det egen hvilket Sprag man ville. Disse Sproglestre-
sigdeligt, hvilken Del af Sønderjylland der mellem fremstalte særlig hos Befolknigen var
Danmark høngiven. Denne Del's Sydgrense i Angel stor forbiprolse, og denne satte en Øre
var en Linie fra Flensborg til Tønder. i at tale det tyske Sprog.

Sædanne vare de nationale Forhold modtil ~~ir~~ dansk, er paa ingen Maade blaae mindre
1864. Hæst efter at vi havde mistet Slesvig, siden Adskillelsen. Med Beundring overdig
viste Nordsleevigerne deres uforandrede ~~danske~~ Ut holdenhed have Sønderjyderne holdt fast
Sindelag vedat gæste Røbenhaavn, og da Ra- ved alt, hvad der endnu knyttes dem til Dan-
gen fænnes Paragraf 5 gav Nordsleevigerne mark, og ville sikkerst vedblive at gøre, hvad
Haab om at komme tillige til Danmark, den præussiske Regering saa end vil finde paa
var Glæden stor hos alle danskeindede. — for at atrydde det danske Sprøg i Slesvig.
Denne Paragraf har Preussen vel senere op-
hævet; men dette Overgreb har kun styrket
den danske Sag. Blandt de Mænd, der kom
siden Adskillelsen fra Danmark have lebet
Sønderjyderne, maa nævnes Hans Krüger og
Juster Johansen. Det Omraade, hvor Befolk-
ningens baade ved Sindelag agt ved Sprøg

Dansk Skil (hünden)

af.

Peter Bischel

Prov.
Ct.

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Det er vist næppe noget land, om det saa
endt altnok saa lille, siden at det jo har maatte
skifte historisk Skabne og er blevet bjemset
af andres Stridighed. Det er maatte nok de Lande,
der siden har vært øknepladser for voldsom-
me nationale Rioninger og Kampe, der viser
græshav sindgaat at dethage i de Pyttelæs,
som maatte den Naboland have vært bjem-
set af, men helt sindgaat at skifte histo-
risk Skabne har vist næppe noget land, hvort-
imod har enkelte lande fra andre vært omstredne

og havn varit Skuepladsen for nationaler Kamp af det slesvig-holstenske Opris fulgt desværre, at saavært Land er Sønderjylland.

Vielse del sig tydeligt mote, hvor stor troværdigheden mellem Befolkningen var

Det er let at indse, at der i et dantom Folket var splittet i forskellige hinanden Sønderjylland i Tidernes Løb har maatte modsatte Partier, af hvilke det slesvig- og det sørskoaptaa stærke nationale Røringet. Den holstenske Parti sögte at give sin Indflydelse til Holsten, somaa det dels gældende. Døg var den gang den øverste hænde alt biegetes med Sønderjylland, vijende. Det af Sønderjyderne danskekunst ikke andet end hvirke, at Nationalpartiet, og ligesom hidiges adskillige kraftige briter lidt ejer lidt beroedel, saaledes Ordfører fra Sønderjylland varit trædte op at den sydlige del af Sønderjylland behødes at have haaret, at Sønderjylland varit dansk af tysktalende, hellenske dels af tysktalande. Saaledes hørde sig nu også af landet dels af dansktalende folk. - Da skillede Talsmand for at hindre denne udbrud af Røring i Sønderjylland og Holsten, alle Retnings partier forbundet med Holsten.

Under de slesvigiske Krigs vore Sønder- i Træfreden ikke ført igennem. — Siden
jyderne deres Troskab mod Danmark, den Sidste har den danske Befolkning
og adskillige af de øste Helle fra Slagten i Sønderjylland maaret doje meget ikke
vare Sønderjydes. Da den sidste slesvig- Blot af den tyske Regering, men også af
iske Krig endte ved Freden i Wien (1864) og efter den tyske Befolkning. Tyskernes
Belingelserne var, at Slesvig, Holsten og han sogt også meget som muligt at hindre
Lauenburg skulle afstås til Tyskland, trykke den danske Nationalitet, og de tysk-
grække Sønderjyderne af Sorg deroor, og da de talendes Antal er da også taget højdeligt
ved Træfreden bestemtes, at den nordlige del til Adskillige Talmenter havnede sig, og man
af Sønderjylland skulle gives tilbage til Dan- ge af dem (hos), hav vindet et stort Navn
mark, saa fremst Beboerne af disse Regne stem- og Ryhåndt Sønderjyderne, ved deres ufor-
hedsføl, hækende gav Sønderjyderne at delvai dede Retrakt mot Tyskeriet.
dnes højeste ønske af formus med Samme
og den enstebekondat ved denne Beslutning

Dansk Skil, bünden Øgaae,

ret

VII Klasse Afgaaneksamen.

Juni. 1896.

Johannes E. Røggild.

No. 2
et.

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Sønderjylland har haft en saa markelij Skade, ne som kün far andre Landt. Snart har det været knytet noje til Danmark, og snart har det været skilt derfra fra det gudtaget en halv fjendelig Hilling til et, naar det nylig har staet under Herlæger, som have haft det maal at løsøre det fra Danmark. Ikke alene dets politiske Historie er derfor markelij; men ogsaa dets andre Historie er overordentlij interessant, idet lig havd den nyere Tid augaar.

Gwalds berömte Ord: Al vor Førstad er tysk, gældt gaaa om Sønderjylland. Det har været delte Landt Skade, at man i ~~Nigere~~ Nigere Tids tids har haft

Den nationale Skat i Sønderjylland.

Sønderjylland har haft en saa markelig Skat-ne som kun faa andre Lande. Snart har det været knytet noget til Danmark, og snart har det været skilt løs fra det gængstegjort en højt fjendelig Hillige til det, naar det nylig har staet under Herliger, som har haft det maal at løsne det fra Danmark. Helt alene dets politiske Historie er derfor markelig; men ogsaa dets andre Historie er overordentlig interessant, delig hand den nyere Tid augaar.

Swarts berømte Ord: "Vi vor Fritråd en tyk,"
gælder ogsaa om Sønderjylland. Det har været dette
Landes Skat, at man i Nigre Tids skeer har heft

Øje for den Føre, der var vel at huytte det da - Hvor brøf man sig daa om, at det daa skete Sønderjylland g det tyske Holsten sammen. lidt efter lidt fortyskedes?

Tysk Sprøg og Kultus i Tyske Sæder ~~Haand~~ deres

Først i Begyndelsen af dette Aarh

[Haand] Lejlighed til at brede sig længere og længere, da Nationalitetsfølelsen vandt nu i Øjriga.

Det kendes nu, at der fra Danmarks Side gjordes no til Livet, rejse der sig en national Bevægelse.

Det varudele for at hindre det. De sønderjyske i Sønderjylland. Besvarte ikke det nog, at Bevægelsen

der fik i Middelalderen g den nye Tyskligens gik i Tysk Restring. Det blev klart, at Sydøstnord,

stille fra. dansk Side og kunne derfor ikke i Ind en stor Del af Mellomslævig var at regne for. Ig-

te meget i Kampen mod Den Tyske Østfrydelægning. Kun i Nordslævig var Kirke- og Skolepræget dansk

Sænkningsen fra Tysk Side. Det hjalp lidet, at I Mellomslævig var Tysk Sprøg nemlig almindeligt

Fredrik den 5te d. 1721 udstyr Sønderjylland under Slægt Rønne. Omkring 1820 havde vi da fore-

de danske Krone. Der blev inlett gjort for at Segn paa "Slesvig-Holsteinismen" ved det holstenske

beware den danske Nationalitet deraf. Tysk Ridderkabs Fortrin paa Stænderforsamlingens

Sprøg og tyske Sæder ~~Haand~~ til Højborg ved Købst. Holsten og Slesvig. 1830 i døende Uge Jeus Løn

et Skrifl med Fordrings paa en fri forfatning hvorvel Sydslesvig faa dyrk Kirke- og Skolelovs
for Slesvig og Holsten. Rindst nu i Sønderjylland og Mellomslæwig hvor Folkesproget er blandet, o.
bredt den slesvig-holsteinske. Bevægelses ej, nærmest Sprug i Skolen og til dels ogsaa i Kirken; i Nordet
blandt de danske Klasser. Rindst i Nord- og Sød er der dansk Sprug paa alle Områder. Sadan
Mellomslæwig holdt dog trofast fast vel Danskvalg.
Da der var Optører i 48, se nedenfor
Sydslesvig med Begejstrelse, slæbte sig til Program-Højskole, -paa Danskhetens Revnede. Høste
med vel dyrk Slesvig-Holsten til Hjemgaardene, men Klasser i Sød- og Mellomslæwig lidetest des om la
den Befolkingen og i Nordslæwig og en del af Mellomslæwig velge "et dansk Sønderjylland til Anglern til Tyskland at hense. Kristian den
Eyderen". De to Partier mødes paa Falsterby, og endes Trobæstigelse i Horsens den 20. November.
Danmark syret. Efter 48 arbejdes den saa paa fælningen, der konges Sønderjylland nige lidt
at sikre den danske Befolking Skilling i Smarke, fremkalder den anden slesvigiske Krig. I
Aarsjælland fældes sine Sprugskrifter, ej, Holsten og Lauenborg afstaas i 64 og oplyst

I Danmark i Preussen. Da vauges det hos Middelalderens og Sidste Krigstid. De nærmeste følgerne af en Del af Mellomstændernes fælleskab af Sprøjtforeninger, ved hvilket hæderstænderne, bl.a. alde med Krølle var revne bort fra Motorlandet, men af jura latrige andre Middelalderforeninger. Det. het Aftalenungen i Berlin der sig en alliancenskrift, støttede fra dansk Side, entroget til den bestemte Opnåelse mellem dansk og tysk Nation. Mot Sydsvenske Voldherredommene og kaa Regnskab. Flere og flere munder for den danske Sag. Da Saar blev anden Side arbejde gaaet igykerne ih fleste foretrække dog snart at blive præcisiske Under parat at bane vej for tysk Küller. Det er siden vaeller for at få taget til den tyske Rigsdag til ^{Danskrigsdebet} 88 udført tysk Skolesprøv lige til Kongaaen hvilken den i Regnskabene valges til Rigsdagsmænd, Hjemmetyskerne støttes par alle mulige Ma- menne kørn par Gründ af Valgskredesens for- medens danskerne forfølges og plages. Midler til andring.

Umaadligt interessant er den Kamp, d. Heungsloch, at de dengang kom øje de to sider. Det har været fort og stadtig fort for at bevare sindet til fortsat Kamp, og Resultatet af det regnes for at være et dansk Problem. Geumen. Udgivelsen af et Anstrengelses vi ~~kan ikke se~~ kan ikke se et egen lig. S

Det er derfor at haare, at den intelli-
gence nortelænsk jøde Befolkning vel holle kan-
jen ic, indtil den dag kommer, da Naonet Sjæl-
sylænd alle maas bringes over ~~Sjælænd~~, mellem
Hougaard og Eidsfjord, og ~~inteligent~~ en del vel ikke,
naar blot Sjælændserne ville holde fast ved Kri-
gers Ord: "Vi ure Danskere, vi villes velsidere at
være Danskere, og vi ville behaandle ejeres Følkeret-
nes Forskrifter."

Danske Stil (sænken Opgører)

Ved

VI Klaaes Afgøringssesammen Sommeren 189.

Valdemar Bøggild.

et
12,00

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Lige fra 1460 have de danske Konger søgt at
knytte Slesvig og Hertugen næje til hinanden i
den Tro, at de derved vilde binde Hertugen stærkere
til Danmark og lettere leve det; men de have
begaaet en stor Fejl dermed. Hertugen, som var fuldt
standig tysk, blev nemlig ikke bimoltet stærkere
til Danmark, onen Slesvig, som var dansk, blev ved
den næje Forbindelse stærkt faarvet af det tytske. Re-
sultatet af Forbindelsen blev altsaa at kørte det
modsatte af, hvad man havde tilsigtet. Det vare
de lange, inden Danerne fik Øjnene op for den Sa-
re, der knuede Slesvig ned Hertogens Forbindelse med det,

og det tyske havde allerede fået stor fremgang, og de Sønderjyder, der besøgte det, fik indpræget Begej-
da det blev klart for dem, hvor stor farven var, der stod for det tyske og foragt for det danske. Retnings-
begyndte da en Flønje for at hindre Tysklands get var også tysk. I det sydlige Slesvig var Undervis-
videre Fremadstreden, hvorom vi nu skulle træde i omgangs- og Kortespræget tysk, i det mellemvært blandet
det følgende.
og i det nordlige danske.

I det Slesvig og Holsten blev knyttede noje til Saadanne varer Forhaldene, da Læreren, der var
hvorinden, fik det tyske Sprag Undgås i Slesvig. Det Landfaged paa Sild, fik kom med et Skrift, hvorf
brede sig videre og videre og fortvængte det danske Hovedindholdet var, at Holsten skulle have en fri
Tømmeraale fra hele Sydslesvig og største delen af Forfatning; men da Slesvig var saa noje knyttet
det mellemvært. At det havde skadelig Indflydelse til Holsten, skulle de have en fælles, fri Forfat-
national. Herseende, er indlysende; thi nu var forudskning og staa i Persontalunion til Danmark som
dernaalet fortværges, svækkes Nationalitetsfølelsen. Norge til Sverige. Skriften vakte forfærdelig Opigt
Og i Slesvig udbredtes det tyske Sprag mere og mere. Ved og Harne baade hos den højre del af de tyske, der
Universitetet i Hiel var Undervisningspræget tysk, ikke vilde vide af en demokratisk Forfatning, og

hos hele den danske Befolkning. Lønzen blev for nige Ilesvig-Holstener, Prinsen af Almer, til kommanderende General i Sønderjylland. de kom mi paa

Kristian Poulsen, der var Professor i Kiel, gav det nene med, at de kørn havde sig selv at støt^{te} sig da til at undersøge Ilesvigs Forhold til Dan- ikke kunde hæble paa Ristand ^{i den nationale Strid} af Regeringen. Smarck; men Frederik ^{VIII} forbød ham at gaa videre sen blev dog senere afsat, og 1846 udstedte Kristian ^{IX} sine Gransninger. Den danske Nation havde VII et aabent Brev, hvori han kündigjorde, at Iles- om leggjyd at rejse sig til Kønig, mod det tyske, viig hørte til Danmark og ikke kunde skilles fra og rumet omkring dithede Fortkampne for den dag det.

Det sag op. Der holdtes store Folkemøder, men paa medens Danskerne saaledes kampede for at leva Skamlingebanken. Paa Grundtrigs Offordring op- ne den danske Nation i Ilesvig, gik Ilesvig-Holste rettedes der i Rødding en Folketrigeskab, hvor stor merne ikke ledige om. De zogte at fremme deres bliv Forstomder. En Skuffelse for Sønderjyderne sag saa meget som muligt og at faa de tyske dray og alle dem, der interessererede sig for deres sag, var til at støtte sig. De opnædede ogsaa stor Populitet, at Kristian ^{VIII} 1842 udnænte sin Broger, den ^{IV} Laritets i Syetland og Haab om Igatz, hvis Dommer

ne sagte at undertrykke dem.

erklærede, at det ikke var tilfreds med dem. Da

Da Revolutionen ^{døde} udbrød i Paris 1848 og brent Frederik VII^r, var der endnu ikke indarbejdet en sig over en stor del af Danmark, brød Oprøret vid i Forfatning, der tilfredstillede Preussen. Oprøret lysede blandt Slesvig-Holstenerne, som understøttede brød vid igen, og Preussen og Østrig vinderet des af Preussen. Skønt Danmark ikke sevigt vid tede det. Krigens 1864 fik et meget sengeligt ud af Kampen mod Preussen og fik Oprørerne knægt, idet Danmark måtte aftaa både Slesvig, Holsten og Lauenborg.

Danmark havde under Krigens faaet en præfation med Grundloven af 5^e juni 1849; men den, at den nordligste del af Sønderjylland skulle gældt høm for Kongeriget og ikke for Slesvig og H^c de vende tilbage, hvis Befolkningen ved præfationen. Det var nu om at få en Fællesforfatning, der gjorde flere forsøg paa, overhaoldt ikke den Paragraaf, idet de sagde, at at få en Fællesforfatning; men de strandede. Det var rimeligt at drage en leestent Grænse alle, da Preussen stadig lagde sig imellem ag linie, skønt Aftetningen 1867 viste et styrk

Grammetel fra Flensborg til Sønder. 1878

intiklerede Preussen, at § 5 ikke gjældt mere.

Endnu kæmper den dannede staten for
sin Pug i Søndeyjelland, og det lykkes ikke
Preussen for det første at forhindre det
dannede område.

VI Kl.

Dansk Stil (bunden ogzave)

ved

Hovedeksamen 1896.

Peter Gregersen.

1159
Cf.

Den nationale Strid i Sønderjylland.

I Sønderjylland, som fra de eldste Tider af havde hørt til Danmark, skulle man ikke have troet, at der kunde opstå noget særdeles Farligt i national Henseende, men alligevel har dette i højeste Grad været Tilfaldet. Grunden dertil blev lagt, da Holstensne fik stor Indflydelse i Danmarks og nærlig i Sønderjyllands Antiggender. Denne Indflydelse kunde vore blevet standset af Kristian den Förstes ^{hvede} mor naar han ^{hvede} indtrædt ledige Lew Sønderjylland, men ^{hvidt} imod fandt han Holsten og Sønderjylland ved at fastslætte, at de altid skulle være samlede. Denne Bestemmelse længtede Holstensne sig af, nærlig i Be-

gjyndelsen af dette Aarhundrede, og Bevægelsen breddte Frederik den 8jette bodt ham at træ, men sagens blev
sig mere og mere, idet de danske Konger ikke kunde rejet valgt til live igen af Ks. Lorenzen fra Lillehold.
se det forudsigelige; at de to Helsingørsmønster blev fore- Han opnåede endelig ved sin Ives i Standsforsamlin-
mede. Holsten og Sønderjylland havde fallies Statthol- gen, at Kong. Kristian den 18. Oktobre ved Reskriptet af
des, General og Bisrop, ligemt det tynde Kancelli 1840 fastsatte, at Dansk skulle være Retssprogs, hvor
havde Styrelsen over dem begge. Ja, Foreningen var endog det var Skole- og Kirkesprog.

Ogsaa den slesvig-holstenske Retning havde tal-
ved Ejderen. Frederik den 8jette var saa mæver- mend, først Ridderskabet, og senere live Jens Loenne,
ognet, at han mente, at Holsten og Sønderjylland ^{skulde} des forlængle, at Sønderjylland og Holsten ^{skulde} staa
burde knyttet sammen saa stort som muligt. Personalunion over Danmark. Dette blev dog afslaaet;
Men ikke alle Sønderjyder var enige med ham heri; men Frederik den 8jette oprettede samtidig to
Kristian Paulsen, Professor i Kiel, forordede, at Sønderjyll- Institutioner, som ikke gavnedt Danmarkshedens sag,
land burde knyttes til Danmark, og droftede ikke alene nemlig en fælles Regering paa Gottorp og en fælles
den historiske, men ogsaa den nationale Side af Syd. Højesteret i Kiel. Hvor vidt Sydkeden havde breddt

sig, ser man af, at Peder Hjort-Lorenzen ikke en- Danmark gaar af med Sejren; men alligevel er gang maatte faa Lov til at hale Danke i Standbyor- den nationale Strid ikke afgjort. Ministeriet bluk- samlingen, Hedes Kristian den Ottende indsatte Poin- me udstedtes Januariekuridzciecen 1855, hvori det sen af Nør til Statholm og kommanderende General, fastsatte, at Sønderjylland ikke skal henges noerne arbejdes den danske Befolking^{i Sønderjylland} ved at udredet Kor til Danmark, end Holsten bliver. Den maatte allaa lighed til det virkelige Fædreland ved Nørre paa Skam indrettes nu Fællesforfatning for hele Rigets fælles Payer, Ringbanken, hvor Mand som Orla Lehman, Laurits Skov mow var særskilte Forfatninger for Hertugdommernes Grundtvig og Goldschmidt talte, ved geng sandesjydske Aartiggender. Ørsted udstedtes Fællesforfatningerne, Førsninger og ved Oprættelsen af en dansk Folketing og der dannes et Rigsråd; men det varede ikke skole : Rødding. Endelig faar da Kristian den Ottende lange, inden de danske og de tyske Rigsråder blev et stort overblik over Payerne's forhold, han afstod venige, og de tyske sprængte Forsamlingen ved at Prinsen af Nør. Men naturligvis vokkes dette dem udeblive fra Moderne. Slesvigholstensernes Payer stodde aristokratiet blandt den tyskeindede Befolking des ogsaa bestandig af de tyske Stormagter, saa og det varev ikke lange, før vid Krigen udbryder at Danmark intet kunde afgøre paa egen Haand.

Da Statt i 1863 udstedte Novemberforfatningens, paa-
lyndighederne og bestandig er utsat for udvisning
stod Stormagten, at Sønderjylland kæmpedes stærke-
til Danmark, end Holsten blev, og da heller ikke
den næste Minister, Monrad, udrettede noget, udmind
des efter Krig, 1864, der endte med Freden i Wien,
hvor Danmark mistede Sønderjylland, Holsten og
Lauenborg.

Sønderjylland har alltsaa stadig bestaaet af
en sydlig, tysk og en nordlig, dansk Del. I Midten
fra Flensborg til Slesvig, var det et blandet District
som stadig blev mere og mere paavirket af Sydske-
ne. Nu er Tysk Skolesprog og Retskult op til
grænsen; men den danske Befolknings er stadig
overvægende i Nordslesvig, skønt den bliver kuet af